

Opinnäytetyö

Koronaviruspandemia ja suomalaiset musiikintekijät

Rajoitusten vaikutukset työskentelyyn

Eeva Louhivuori ja Jenni Korento-Salmi

**Kulttuurituotannon koulutusohjelma
(240 op)**

**Arvioitavaksi jättämisaika
(12/2020)**

**HUMANISTINEN
AMMATTIKORKEAKOULU**

TIIVISTELMÄ

Humanistinen ammattikorkeakoulu
Kulttuurituotannon koulutusohjelma 240 op

Tekijät: Eeva Louhivuori, Jenni Korento-Salmi

Opinnäytetyön nimi: Koronaviruspandemia ja suomalaiset musiikintekijät - Rajoitusten vaikutukset työskentelyyn

Sivumäärä: 50 ja 9 liitesivua

Työn ohjaaja(t): Päivi Ruutiainen

Työn tilaaja(t): Music Finland Ry

Opinnäytetyö käsittelee COVID-19 pandemian vaikutusta suomalaisten musiikintekijöiden työhön ja elämään sekä sen tuomiin uusiin mahdollisuuksiin. Hallituksen asettaman poikkeuslain myötä konsertit ja muut kokoontumiset kiellettiin, jonka myötä merkittävä osa musiikintekijöistä joutui työttömäksi. Myös opetustyö sekä musiikin harrastustoiminta keskeytettiin tai ne siirrettiin verkkoon. Musiikintekijät joutuivat nopeasti kehittämään uusia keinoja pystyäkseen turvaamaan oman työnsä jatkuvuuden.

Opinnäytetyön tilaaja oli Music Finland Ry. Kehittämistyön tavoitteina oli selvittää, kuinka koronapandemia on vaikuttanut musiikintekijöihin. Onko se tuonut uusia ideoita tai mahdollisuuksia musiikintekijöiden työnkuvaan? Ovatko musiikintekijät omaksuneet digitaalisia työkaluja?

Opinnäytetyössä käytettiin yhtä aineistonkeruumenetelmää. Se oli verkossa toteutettu ja jaettu Webropol-kysely. Kyselyssä haluttiin selvittää koronapandemian vaikutukset työhön. Opinnäytetyötä varten toteutettiin yksi asiantuntiahaastattelu, jota käytettiin tietopohjana kappaleissa.

Kehittämistyön tulosten perusteella musiikintekijät tarvitsevat yhä parempia verkkoalustoja, jotka mahdollistavat työn tekemisen etänä. Digitaalisuus mahdollistaa myös aktiivisen verkoston laajentamisen ulkomaille ja sitä kautta suomalaisen musiikin kansainvälistymisen. Suuren työttömyysaallon vuoksi musiikkialalla on tarve pitkäkestoiselle rahallisille tuille. Musiikintekijät tarvitsevat myös vahvoja liittoja, jotka ajavat heidän asioitaan kriisin keskellä ja sen jälkeen. Kehittämisehdotuksena järjestöt voisivat täydentää jäsenpalvelujaan markkinointiosaamisen koulutuksilla, jotta musiikintekijät pystyisivät ylläpitämään sekä täydentämään omaa brändiään ja näin kehittämään omaa uraansa yhä enemmän. Myös digitaalisia työkaluja, yhteisöllisiä verkostoitumistapaamisia ja verkkotapahtumia olisi tärkeä kehittää ja ylläpitää myös jatkossa. Yhtenä kehittämisehdotuksena nousi esille myös sovellus, joka toisi musiikintekijöitä yhteen.

Tutkimustulosten perusteella useat musiikintekijät ovat kokeneet itsensä yksinäiseksi ja epämotivoituneeksi pandemian keskellä. Monet ovat kuitenkin opetelleet uusia taitoja, kuten verkkoalustojen käyttöä ja digitaalisuuden hyödyntämistä omassa työssään. Jotkut vastaajista olivat kehitelleet uusia projekteja kuten suoratoistokeikat, vaikkakin niiden suurena ongelmana näyttäytyy heikko ansaintalogiikka.

Vaikka opinnäytetyö keskittyy vain koronapandemian aiheuttamaan poikkeustilanteeseen ja sen vaikutuksiin, ovat kaikki esitellyt toimintatavat käyttökelpoisia ja toivottavia myös tulevaisuudessa, kun musiikintekijät pääsevät jatkamaan työtään taas normaalisti.

Asiasanat: Musiikintekijät, koronavirus, digitaalisuus, tulot, sosiaaliset verkostot, kansainvälisyys

ABSTRACT

Humak University of Applied Sciences

Degree Programme in Cultural Management 240 ECTS

Author: Eeva Louhivuori, Jenni Korento-Salmi

Title: Coronavirus Pandemic and Finnish music makers - Restriction´s impacts on work

Number of Pages: 50 and 9 attachment pages

Supervisor(s): Päivi Ruutiainen

Subscriber(s): Music Finland Ry

The purpose of this thesis is to collect accurate information on the situation of Finnish songwriters, lyricists, music producers and artists during COVID-19 pandemic.

Due to strict limitations on gatherings, events and concerts, several professional musicians lost their jobs and the impact will be seen not only now, but many years from now. Songwriters and musicians needed to start rethinking completely new ways of working in order to avoid a complete financial chaos.

The quantitative data was gathered from an online questionnaire, Webropol, among professional songwriters, music producers and artists around Finland. Theoretical data includes one specialist interview and both of the writer's experience as music professionals during more than 20 years.

Based on the results of the questionnaire, there is a high demand for even better digital platforms and financial support. According to the questionnaire and its´ results, many musicians absorbed new digital tools during the pandemic, and will continue doing so in the future. Also, the significance of musicians unions and organisations rose up during this thesis. One development proposal was an app, where musicians and music makers could gather, meet each other and collaborate. Finnish songwriters need support in maintaining international connections as well.

Although the thesis focuses only on the situation caused by the COVID-19 pandemic, all the presented methods will be useful in the future when the world normalizes again.

Keywords: Musicians, coronavirus, digitalisation, income, social networks, internationality

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

1	JOHDANTO.....	5
2	MUSIIKINTEKIJÄN TYÖ SUOMESSA.....	7
2.1	Studiosessiot ja biisileirit.....	10
2.2	Työskentely koronapandemian aikana.....	12
2.3	Tulot koronapandemian aikana.....	14
2.4	Tukitoimet musiikintekijöille koronapandemian aikana.....	15
2.5	Yhteisöllisyyden merkitys.....	19
3	TUTKIMUSMENETELMÄT JA AINEISTON HANKINTA.....	21
4	WEBROPOL-KYSELY.....	21
4.1	Taustatietoa.....	22
4.2	Koronapandemian vaikutukset.....	23
4.3	Toiminta verkossa.....	26
4.4	Uudet työskentelytavat.....	28
4.5	Kansainvälisyys.....	30
4.6	Verkostoituminen ja yhteisöllisyys.....	32
4.7	Analyysi.....	34
5	KEHITTÄMISEHDOTUKSET.....	37
5.1	Digitaalisten työkalujen kehittäminen ja ylläpitäminen.....	38
5.2	Henkilömarkkinoinnin kehittäminen.....	38
5.3	Kansainvälisten kontaktien ylläpitäminen.....	39
5.4	Musiikintekijöiden yhteinen sovellus.....	40
6	LOPUKSI.....	41
	LÄHTEET.....	45
	HAASTATTELUT.....	51
	LIITTEET.....	52

1 JOHDANTO

Kevät 2020 muutti maailmaamme. Koronasta uutisoitiin ensimmäisen kerran Suomessa Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen internet-sivuilla 9.1.2020 (Terveyden ja hyvinvoinninlaitos, THL 2020a) ja ensimmäinen tiedote tartunnasta Suomessa julkaistiin 29.1.2020. Tartunta todettiin Lapin keskussairaalassa (THL 2020b). Uutista ei kuitenkaan vielä paisuteltu kansallisessa mediassa vielä näihin aikoihin, koska varmuutta tilanteen vakavuudesta ei ollut. Koronavirus (COVID-19) saavutti pian miltei maailman joka kolkan ja maa toisensa jälkeen alkoi ottamaan käyttöön rajoitustoimia estääkseen viruksen leviämisen. Korona lähti etenemään myös nopeasti läpi Suomen ja jo maaliskuun alussa koronavirusepidemia julistettiin maailmanlaajuiseksi pandemiaksi. (THL 2020c).

Suomen hallitus totesi 16.3.2020 Suomen olevan poikkeusoloissa ja että valmiuslaki otetaan käyttöön (Hakala 2020).

Valmiuslain käyttöönotto tarkoitti julkisten tilojen sulkemista kuten koulut, ravintolat, kirjastot, konserttisalit ja teatterit. Ihmisten tuli olla eristyksissä eikä kokoontumisia sallittu. Uudenmaan rajat laitettiin kiinni 28.3.2020 (Poliisi 2020a).

Valmiuslain toimivaltuuksien käytön kumoamisasetukset annettiin 15.6.2020 ja Valtioneuvosto totesi, että valmiuslain 3 §:ssä tarkoitetut poikkeusolot eivät enää vallitse Suomessa. Kumoamisasetukset ja poikkeusolojen päättyminen tulivat voimaan 16.6.2020 (Valtioneuvosto 2020). Rajoituksia kuitenkin jatkettiin vielä pitkin kesää. Syksyllä koulujen alkaessa ryhdyttiin odottamaan koronan uutta aaltoa.

Tilanteen poikkeuksellisuus sai miettimään, onko näin rajoitettua aikaa ollut aiemmin Suomessa. Vertailuna tässä tutkimuksessa nousi esiin fakta, että korona-ajan kaltaista totaalista sulkua ei otettu Suomessa käyttöön edes sota-aikana. Silloin elämä oli kulttuurin osalta hyvin vapaata. Kaupungit ja palvelut olivat rajallisesti auki, mutta tapahtumia silti järjestettiin: käytiin tansseissa, elokuvissa, sekä kuuntelemassa konsertteja. Musiikista nauttiminen oli yksi ajanvietteen muodoista, pääosin radion kautta kuunneltuna, mutta kotirintamalla järjestettiin konsertteja. (Suominen 2018). Viihdytyskiertue kiersi ympäri Suomea, ja elokuvissa kävijöiden määrä nousi

ennätyksiin. Teattereista iso osa lakkautettiin sodan ajaksi, mutta osa niistä sai kuitenkin toimia. (mt.).

Olemme siis eläneet hyvin poikkeuksellista aikaa vuonna 2020 kun pandemian takia poikkeusolot, lähikontaktien vähentäminen, julkisten tilojen sulkeminen ja isot koontumisrajoitukset ovat vaikuttaneet kulttuurialaan ja musiikintekijöiden elämään. Keikat ja konsertit peruttiin määrittelemättömäksi ajaksi, kuten myös kaikki tv-esiintymiset, haastattelut, kirjoitus- ja studiosessiot. Rahan tulo ja työt loppuivat täysin. Opetus- ja kulttuuriministeriön teettämän laajan kyselyn mukaan koronapandemian nähtiin vaarantavat olennaisesti taiteen, kulttuurin ja luovien alojen toimintaa (Valtioneuvosto 2020).

Opinnäytetyön tilaaja on Music Finland Ry. Opinnäytetyön tavoitteena on selvittää miten rajoitustoimet ja koronapandemia ovat vaikuttaneet musiikintekijöihin. Onko koronapandemialla ollut myös hyviä vaikutuksia? Onko pandemiasta seurannut musiikintekijöille uusia mahdollisuuksia tai uusia ideoita?

Opinnäytetyössä tutkitaan musiikkialan tekijöiden työtilannetta, toimintaa verkossa, tuloja, järjestöjen tukitoimia ja musiikintekijöiden yhteisöllisyyttä.

Opinnäytetyöllä on tarkoitus tuoda esiin uusia kehitysehdotuksia sekä mahdollisuuksia musiikintekijöille selvittää paremmin koronapandemian kaltaisista, yllättävistä tilanteista. Voimme tutkimuksellamme tarjota tilaajalle todellista kuvaa musiikintekijöiden tilanteesta ja heidän tarpeistaan kriisin keskellä.

Lähtökohtana tämän opinnäytetyön tekemiselle on tekijöiden yli kahdenkymmenen vuoden kokemus muusikoina ja musiikintekijöinä. Kentällä on näkyvä tarve sille tiedolle, mitä muille musiikintekijöille kuuluu ja kuinka he ovat selvinneet pandemian tuomista tilanteista.

Uudenlaisille ideoille ja kehitykselle musiikkialalla on kysyntää ja esimerkiksi internetin välityksellä toteutetut suoratoisto-konsertit ovat hyvinkin voineet tulla jäädäkseen osaksi livemusiikkikulttuuria. Tutkimuksen tekijät ovat itsekin tehneet jonkin verran musiikkia etänä, esimerkiksi Zoomin sekä Skypen kautta, ja vaikka se ei täysin

korvaa aitoa ihmiskontaktia, se voi hyvin olla uusi työkalu, jota tullaan hyödyntämään yhä enemmän työssä tulevaisuudessa.

Monet musiikintekijät ovat puhuneet sosiaalisessa mediassa koronapandemian tuoman eristyksen aiheuttamasta sosiaalisten kontaktien puutteesta, ja siitä miten se vaikuttaa omaan työhön ja hyvinvointiin. Olemme yhtäkkiä yksin alalla, joka on hyvin sosiaalinen. Entä kuinka paljon paineita jo epävarmalla alalla on esimerkiksi edistää uraa musiikin kirjoittajana, jos co-writing sessioita ei pääse tekemään enää ollenkaan? Kovaa vauhtia yleistyvät co-writingit (*engl. collaborate writing*), jossa minimissään kahdesta musiikintekijästä koostuva tiimi kirjoittaa yhteistyössä kappaleen, ovat äärettömän tärkeitä paikkoja luoda kontakteja muihin musiikintekijöihin, ne ovat kuin työhaastatteluja, jotka edistävät musiikintekijän uraa huomattavasti.

Tutkimusta varten toteutettiin yksi asiantuntijahaastattelu (LIITE 2).

Haastateltavana oli Suomen Musiikintekijät ry:n toiminnanjohtaja Aku Toivonen. Haastattelua käytetään tietoperustana tutkimuksessa käsiteltävissä kappaleissa.

Tämän opinnäytetyön tutkimuksessa on käytetty yhtä menetelmää. Menetelmänä oli sähköinen ja anonymi Webropol-kysely (LIITE 1) joka jaettiin sosiaalisessa mediassa (Facebook) erilaisissa ryhmissä ja henkilökohtaisena viestinä (Facebook Messenger) ystäväpiirille. Myös läheiset ystävät jakoivat kyselyä omilla seinillään (Facebook) ja viestikanavien kautta (Whatsapp).

Opinnäytetyön lopputulemana kerätään kehittämissuhteita, joita tilaaja voi hyödyntää toiminnassaan.

2 MUSIIKINTEKIJÄN TYÖ SUOMESSA

Musiikintekijän arkea voi olla yhtä monenlaista, kuin on tekijää. Musiikintekijöitä yhdistää musiikkigenrestä riippumatta tulojen jakautuminen moneen lähteeseen. Tuloja voi tulla esimerkiksi tilaussävellyksistä orkestereille, mainosmusiikin säveltämisestä, oman musiikin esittämisestä, biisinkirjoittajana muille artisteille tekemistään kappaleista, konserteista ja kiertueista sekä vaikkapa sponsorisopimuksista. Monenlaiset kaupalliset yhteistyöt ovatkin lisääntyneet Suomessa viime vuosina (Riihinen 2020). Suomessa musiikin tekijänoikeuksista vastaa Teosto, joiden kautta tilitetään

tekijänoikeuskorvauksia säveltäjille, sanoittajille, sekä sovittajille. Gramex puolestaan tilittää esiintymiskorvauksia äänitteillä esiintyville muusikoille sekä tuottajille.

Suomessa on useita apurahoja jakavia säätiöitä ja näillä apurahoilla on merkittävä osuus musiikintekijöiden elämässä. Cuporen 2019 taiteen ja kulttuuri barometrin mukaan apurahat mahdollistavat taitelijoiden monipuolista toimintaa myös kansainvälisesti katsoen (Cupore 2019). Apurahoja jakavat muun muassa Musiikinedistämissäätiö MES, Taiteen keskustoimikunta, Musiikintekijöiden rahasto, Koneen Säätiö sekä Suomen kulttuurirahasto.

Merkittävä osa musiikintekijän tekijänoikeuskorvauksista kertyy live-esiintymisistä. Kaava on yksinkertainen: kirjoittaja tekee artistille (tai itselleen) kappaleen, artisti esittää sitä kiertueellaan, tekijä saa jokaisesta esiintymisestä tekijänoikeuskorvausta. Kun korona pysäytti live-esiintymiset sataprosenttisesti, myöskään tekijänoikeuskorvauksia ei luonnollisesti kertynyt. Tämä on yksi syy, jonka vuoksi koronan vaikutukset tulevat näkymään musiikkialalla vielä vuosien päästä. Esimerkiksi vuoden 2021 tekijänoikeuskorvaukset tulevat olemaan kaikille huomattavasti pienemmät, kun keikkoja ei ole tehty ollenkaan. Sama koskee tapahtuma-alan muita tekijöitä, kuten cateringpalvelut, ovimiehet, teknikot. Tapahtumateollisuus ry:n teettämän tutkimuksen mukaan jopa 92 prosenttia tapahtuma-alan yrityksistä kärsii 79 prosentin liikevaihdon menetykset koronakriisin vuoksi. (Tapahtumateollisuus ry 2020)

Kuvio 1. Tapahtumateollisuuden liikevaihdosta uhkaa koronakriisin vuoksi hävitä kuluvana vuonna jopa 1,5 miljardia euroa (Tapahtumateollisuus ry 2020).

Pelkästään kesän aikana jopa 136 000 tilapäistä työntekijää tapahtuma-aloilta jäi työllistämättä. Voimme vain kuvitella, millainen merkitys näin suurella yhtäkkisellä

työttömyydellä on esimerkiksi verojen keräämiseen ja sitä kautta koko Suomen valtion bruttokansantuotteeseen. Tapahtuma-alan menetykset nousivat jopa 1,5 miljardiin euroon. Luovien alojen osuus on 3,6 prosenttia koko Suomen bruttokansantuotteesta, ja kulttuurialoilla työskentelee jopa 135 000 ihmistä Suomessa, mikä on enemmän kuin esimerkiksi matkailu- ravintola - tai teknologialalla (Tilastokeskus 2018).

Monet musiikintekijät ovat yrittäneet etsiä ratkaisuja esiintymisten peruuntumiseen. Pian rajoitusten alkaessa keväällä 2020 stream-keikat (suoratoisto) alkoivat yleistyä, ja moni artisti tarttuikin niihin (Jerman 2020). Stream-keikkojen suurin ongelma on kuitenkin niiden heikko ansaintalogiikka. Artistille kulut ovat miltei samansuuruiset kuin aiemminkin koska mukana ovat esimerkiksi teknikot, muusikot ja kalusto. Tämän lisäksi uudeksi kuluksi muodostuu alustan ottama oma prosentti lipputuloista (artistille vähemmän tuloa) sekä yleisön vähäinen määrä (artistille vähemmän tuloa). Artisti voi toki tehdä esimerkiksi yhden stream-keikan, joka tavoittaa tuhansia ihmisiä, mutta se useimmiten jää siihen yhteen konserttiin, eikä vaikkapa monen kymmenen keikan kiertueeseen kuten yleensä on tapana. Tulot tippuvat.

Jotkut artistit ovat kokeilleet ainutlaatuisia elämyksiä virtuaalikeikkojen muodossa, kuten esimerkiksi JVG:n virtuaalikeikka vappuna 2020. Areenana oli virtuaalinen Seenaatintori, jonne yleisö pääsi ”avatareina” juhlimaan, tanssimaan ja osallistumaan konserttiin (YLE 2020).

Maija Vilkkumaa puolestaan järjesti kesällä 2020 virtuaalisen konserttisarjan. Stream-trilogian konsertit olivat nimeltään Alkukesä, Keskikesä ja Loppukesä. Jokaisessa konsertissa soitettiin eri kappaleita, niin vanhoja kuin täysin uusiakin. Konserttisarja järjestettiin yhteistyössä Warner Music Liven sekä keikalla.fi stream alustan kanssa.

Myös perinteiset konsertit siirtyivät digiaikaan. Esimerkiksi Suomen Lähetysseuran järjestämä Kauneimmat joululaulut -konsertti, jota on järjestetty jo vuodesta 1973, toteutettiin virtuaalitapahtumana. (Yle 2020).

Lokakuussa 2020 Music Finland teetti kyselytutkimuksen, jossa haluttiin selvittää koronatilanteen vaikutuksista musiikkialan toimijoiden (freelancerit, yrittäjät, yhteisöt, palkansaaajat) tuloihin ja tilanteeseen. (Music Finland 2020). Kyselystä löytyi vastaavuuksia tämän tutkimuksen kyselyn tuloksiin.

Vastausten perusteella tulonmenetykset olivat keskimäärin kolmanneksen normaalityuloista. Luku vastaa Music Finlandin lokakuun 2020 arviosta saatuun tietoon. Puhittien kärsivät elävän musiikin sektorilla toimivat. (mt.).

Kyselystä selviää, että korona ei ole pysäyttänyt täysin tulovirtoja. Suoratoistokeikat ovat paikanneet jonkin verran vastaajien tilannetta. Myös positiivisia näkymiä työn saralla olivat etäkirjoittamisen mahdollisuudet, tilaussävellystulot sekä elokuva- ja mediamusiikista saatavat tulot. (mt.).

Kansainvälinen tilanne oli monelle vastaajalle hankala. Varsinkin heille, joilla suurin osa toiminnasta on kohdistunut ulkomaille. Tekijänoikeustulojen menetykset tulevat näkymään takautuvasti vasta tulevana vuonna. Musiikkiviennin osalta kaikki neuvotteluyhteydet ovat jäässä, joka ei vala uskoa tilanteen parantumiselle. (mt.).

Kuten tämäkin tutkimuksen kyselyssä selviää, niin myös Music Finlandin teettämässä tutkimuksessa on vastaajia, jotka odottavat tulevaisuutta toiveikkaana ja työn alla on uusia tuotantoja. Suurin osa Music Finlandin kyselyyn vastanneista näkee tulevaisuuden kuitenkin epävarmana. Pelkoa tuottavat kuntien ja veikkausvoittovarojen supistuminen ja elävän musiikin taantuminen. (mt.).

Heidän teettämässä kyselyssä näkyy muitakin yhtäläisyyksiä tämän tutkimuksen tuloksiin. Uusia toimintatapoja, kuten etäkirjoittaminen ja livestriimaus, on otettu käyttöön ja ne koetaan jäävän pysyviksi tavoiksi myös tulevaisuudessa. (mt.).

2.1 Studiosessiot ja biisileirit

Iso osa musiikintekijöiden arkea Suomessa ovat eri projektien studiosessiot sekä biisileirit. Ne ovat musiikintekijälle myös verkostoitumisen kannalta merkittäviä, koska niissä tavataan uusia kirjoittajia, tutustutaan paremmin ja saadaan ideoita tulevaisuuden projekteista. Studiosessioita on tehty Suomessa jo pitkään, mutta biisileirit ovat vasta viime vuosina yleistyneet Suomessakin. Suomessa on alettu tekemään yhteistyötä biisinkirjoittajien kesken vasta 2000-luvulla.

Erityisesti freelancer -muusikot voivat saada merkittävän osan tuloistaan tekemällä studiosessioita. Maamme eniten levyttäneitä studiomuusikoita, eli niin kutsuttuja sessiomuusikoita ovat tällä hetkellä Heikki Laurila ja Tuomo Ikonen. Tuhansia kappaleita levyttäneitä ovat myös mm. Anssi Nykänen ja Harri Rantanen.

Studiosessio tarkoittaa sitä, että joukko muusikoita kokoontuu studiolle nauhoittamaan kappaletta. Yhden päivän aikana voidaan nauhoittaa useita kappaleita ja joskus

kerralla jopa kokonainen albumi. Muusikot ovat usein saaneet nuotit ja soivat demot kappaleista etukäteen ja harjoitelleet niitä yhdessä tai erikseen. Budjetin takia studioilla ei yleensä ole suuria määriä aikaa kappaleiden sovitukseen tai harjoitteluun, joten yleensä nauhoituspäivänä ei enää juurikaan harjoitella. Usein kappale soitetaan pari kertaa läpi, jonka jälkeen nauhoitukset alkavat. Kappale voidaan joko nauhoittaa osissa, eli yksi soitin kerrallaan, tai niin, että koko bändi soittaa yhdessä samanaikaisesti. Joskus mukana on myös laulaja, mutta useimmiten solisti äänittää omat osuutensa studiolla tehtyjen pohjien päälle jälkikäteen.

Tietokoneella tehtävä musiikki on viime vuosina yleistynyt, joten nykyään useimmiten studiosessiossa saattaa olla paikalla vain kappaleen tai albumin tuottaja tai tuottajat (tuottaja = vastaa kappaleen sovituksesta sekä musiikillisesta tuotannosta) sekä muusikko, jonka soittoa kappaleeseen toivotaan. Usein myös itse artisti on paikalla kappaletta äänittäessä, mutta tässä on laajasti vaihtelua.

Studiosessioista maksetaan sovittu päiväkohtainen palkkio.

Biisileirit kestävät yleensä kahdesta viiteen päivään. Jokaisella leirille osallistuvalla on selkeä oma rooli, ja kappaleita tehdään päivittäin vaihtuvissa tiimeissä. Usein biisileirin viimeisenä päivänä on yhteinen kokoontuminen, jossa kuunnellaan kaikki leirin tuotokset. Artisti, jolle biisileireillä tehdään kappaleita, on lähes poikkeuksetta leireillä itse mukana.

Tuottaja tai tracker, trækkeri, on henkilö, joka vastaa kappaleen nauhoituksesta ja musiikillisesta tuotannosta. Topliner, eli säveltäjä on puolestaan henkilö, joka vastaa melodioista sekä sanoituksista. Yhdysvalloissa biisileirejä on järjestetty jo tovi, mutta Suomessa ne ovat yleistyneet vasta 2010-luvulla. Nykyään niitä järjestetään tiuhaan tahtiin ja biisileirit ovat Suomessakin selvästi koettu toimivaksi tavaksi tehdä kappaleita. Usein biisileireille lähdetään kaupungista pois, esimerkiksi pääkaupunkiseudulla suosituimpia biisileirien järjestämispaikkoja ovat Kallio-Kuninkaala Järvenpäässä sekä Villa Vikan Raaseporissa.

Useimmiten yhdessä tiimissä on yksi tuottaja, sekä kaksi toplinera. On myös isompia tiimejä, jossa saattaa olla kaksi tuottajaa ja kaksi toplinera. Mitään yhtä oikeaa määrää ei ole, mutta tavallisin malli on yksi tuottaja ja kaksi toplinera.

Erityisesti popmusiikissa on yhä harvinaisempaa olla vain sanoittaja tai vain säveltäjä. Useimmat tekijät taitavat molemmat. Monilla toplinereilla on kuitenkin useimmiten selvästi vahvuutena joko melodiat tai sanoitukset. Monesti tiimeissä roolit jopa vähän sekoittuvat, ja tuottajat toimivat biisileireillä ja sessioissa usein myös toplinereinä. Biisileireistä ei makseta palkkiota. Levy-yhtiö tai kustantaja järjestää täysyläpidon leirin ajaksi.

2.2 Työskentely koronapandemian aikana

Kun keikat ja muut työt loppuivat musiikintekijöillä koronapandemian takia, tarvittiin uusia keinoja, jotta työskentely voisi jatkua edes jollain tasolla. Työt, jotka olivat vielä mahdollisuus järjestää etätyönä, siirtyivät internetin välityksellä tapahtuvaksi. Musiikintekijöiden täytyi mukautua isolla digiloikkauksella uuteen tilanteeseen ja opetella uusia alustoja, jotta työnteko onnistuisi. Osaksi tätä uutta aikakautta tärkeäksi on osoittautunut myös taito myydä ja markkinoida osaamistaan sosiaalisen median kautta.

Keikkailu ennen COVID-19 pandemiaa digitaalisilla alustoilla, kuten Facebook Live Stream, oli ehtinyt tavoittaa pienen osan musiikintekijöitä aiemmin (Facebook Live 2020). Lähinnä elektronisen tanssimusiikin maailmassa tämä oli jo tuttua. Suoratoistokeikkoja tekivät niin tiskijukat kuin musiikintuottajat. Suoratoistokeikka tarkoittaa sitä, että katsoja voi seurata internetin välityksellä keikkaa omasta kotoaan ja interaktiivisesti osallistua siihen, esimerkiksi chat-toiminnon kautta.

Koronapandemian saapuessa myös molemmat opinnäytetyön tekijät jatkoivat keikkojaan Facebook Stream-palvelun kautta. Tätä varten oli hankittava uusia tarvikkeita, jotka olivat jo ehtineet loppua elektroniikkaliikkeistä, koska kysyntä oli selvästi hyvin korkea.

Pandemia synnytti myös ammattimaisten alustojen kehittämisen. Keikalla.fi palvelu on kolmen eri toimijan, Lippu.fin, Rockawayn ja Muusikkojen Liiton yhteistyöllä rakennettu kokonaisuus, jonka kautta suoratoistokeikkoja voi katsoa suoraan omalta kotisohvaltaan. Tavoitteena on helpottaa esiintyvien artistien tulonmenetyksiä ja samalla myydä kuluttajille laadukkaita esityksiä, koska kokoontumisrajoitusten takia tavallisia konsertteja ei voida järjestää. (Keikalla.fi 2020).

Monella musiikintekijöillä opetustyöt siirtyivät internetin välityksellä tapahtuvaksi ja uusia alustoja piti opetella käyttämään. Verkkokokousjärjestelmät ovat osoittautuneet tässä tapauksessa toimivaksi.

Yhtenä esimerkkinä mainittakoon Zoom-sovellus, jossa voidaan etänä luoda yhdelle, tai useammalle oppilaalle työskentelytilat, joihin pystyy yhdistämään videokuvaa sekä laadukasta audio-ääntä mukaan opetukseen ([zoom.us/zoomrooms](https://zoom.us/join)). Jotta äänen ja kuvan saa hyväksi, musiikkia opettavien on pitänyt tutustua erilaisiin välineisiin. Laadukas webkamera, äänikortti, mikrofoni ja kuulokemikrofonisetti ovat olleet vähimmäistarvikkeisto hyvän opetuksen järjestämiseen.

Vaikka digiloikka on täytynyt ottaa nopealla aikataululla, on se ollut hyödyllistä musiikintekijöille. Enää ei tarvitse olla sidoksissa paikkakuntaan tai maahan, jos esimerkiksi etsii uutta bändin jäsentä, tai uutta opettajaa, vaan koesoitot ja uuden soittimen opettelu on mahdollista aloittaa siellä missä itse on. Järjestely on ekologisempaa ja kustannustehokkaampaa, kun ei tarvitse matkustaa pitkiä matkoja toista tapaamaan. (Telia Finland 2020).

Jo ennen koronapandemiaa etätyöskentely musiikintekijöiden keskuudessa oli käytössä. On uutisoitu, kuinka maailmalla suuria hittejä on tehty esimerkiksi tuottajan ja artistin koskaan näkemättä toisiaan. Viimeisimpänä esimerkkinä on Teemu Brunilan ja australialaistähti Kylie Minougen yhteistyössä tehty Minougen viidestoista studioalbumi, joka tehtiin etänä. Brunila kertoi YleX:n haastattelussa, että heidän oli tarkoitus tehdä albumia maaliskuussa 2020 Los Angelesissa, mutta koronapandemian iskiessä sessio siirtyikin täysin verkkoon. Brunila järjesti laulajalle studion sekä nauhoitusvälineet, ja Brunila oli mukana jopa neljässä kappaleessa Kylie Minougen juuri julkaistulla ”Disco” -albumilla (Vanha-Majamaa 2020).

Useimmiten nämä niin kutsutut online-sessiot menevät joko niin, että kirjoittajat ovat Skypen tai Zoomin kaltaisilla verkkoalustoilla koko kirjoitussession ajan, tai niin, että ideoita pallorellaan sähköpostin välityksellä.

2.3 Tulot koronapandemian aikana

Tulonmenetykset ovat olleet keskeinen asia jokaisella alalla sen jälkeen, kun koronapandemia sulki Suomen ja koko maailman.

Vuosi 2019 oli hyvä vuosi musiikkialalla. Verrattuna vuoteen 2018 suomalaisen musiikin talous ja vienti kasvoivat selvästi vuonna 2019 (Music Finland). Tilanne kuitenkin muuttui huhtikuussa 2020, kun korona saapui Suomeen. Vielä ei nähdä täysin selkeää kuvaa siitä, millä tavalla pandemia tulee vaikuttamaan musiikkialaan ja sen tulonmenetyksiin, mutta Music Finland ry on tehnyt arvion, jossa on käytetty vertailuna vuoden 2019 lukuja heidän tekemästään *Musiikkialan talous* -raportista. Lokakuun 2020 arvion mukaan pahiten on kärsinyt elävän musiikin kenttä, jonka menetykset arvioidaan nousevan jopa 75 prosenttiin. Music Finland 2020). Tulonmenetyksillä on kerrannaisvaikutuksia, sillä osa tuloista menee usealle sektorille, kuten säveltäjille, musiikintekijöille ja kustantajille esityskorvauksina.

Muusikkojen liiton mukaan yksinään freelance-muusikoiden tulonmenetykset arvioitiin olevan 62 miljoonaa euroa. Summassa on puolet palkkatuloja ja puolet yrittäjän toiminnasta tulleita tuloja. Lukuja tulee kompensoimaan erilaiset tuet, esimerkiksi Taiteen edistämiskeskuksen kolmas koronatukien hakukierros, joka avattiin 30.10.2020. Osa musiikkialalle jaetuista tuista on mennyt julkisille instituutioille, kuten Suomen Kansallisoopperalle ja osa Taiteen edistämiskeskuksen kautta jaetut koronatuet on suunnattu suoraan taiteellista työtä tekeville. Näiden lisäksi yksityisten säätiöiden ja Musiikinedistämissäätiön jakamien avustuksien on arvioitu kompensoivan taiteellista työtä tekevien menetettyjä tuloja noin 7 miljoonaa euroa. Tähän laskeetaan myös noin 10 miljoonan euron avustukset, joita on jaettu yhteisöille ja tapahtumille. (Music Finland 2020).

Ruotsissa tehdyn tutkimuksen mukaan Ruotsalaiset musiikintekijät ovat lähteneet kouluttautumaan uusille aloille turvatakseen tulonsa. Tutkimuksen mukaan joka kolmas muusikko on päättänyt hakea muita töitä. Tilanne on myös sama Suomessa. Kevät- ja kesäkauden peruuntuneet keikat vaikuttavat koko loppuvuoden tuloihin ja syksyn ja loppuvuoden epävarmuus on ajanut musiikintekijät opiskelemaan toista alaa, kunnes tilanne normalisoituu ja maailma avautuu taas. (Komonen 2020).

Koronapandemian myötä myös äänitemyynti ja tekijänoikeustulot ovat laskeneet. Äänitemyynti laskee tänä vuonna noin viiden miljoonan euron verran miinukselle. Teoston, yksittäisten kustantajien sekä Gramexin keräämät tekijänoikeuskorvaukset ovat laskussa. Music Finlandin lokakuussa 2020 tekemässä arvioissa koronapandemia vähentää Teoston keräämiä tekijänoikeuskorvauksia noin 10 miljoonalla. (Music Finland 2020).

Tekijänoikeuskorvauksissa ovat mukana kaupallisten radioiden ja television mainosmyynti, taustamusiikin käyttö ja audiovisuaaliset tuotannot. Suomalaisen musiikin, johon kuuluu elävän musiikin vienti, arvo tulee näillä näkymin laskemaan vuoden 2020 loppuun mennessä noin 20 miljoonalla eurolla. (Music Finland 2020).

Tulonmenetykset musiikkialalla	
	(miljoonaa euroa)
Elävä musiikki	-237,1
Tekijänoikeudet	-12,9
Äänitteet	-5
Yksityinen ja julkinen tuki	17,2
Päällekkäisyydet huomioiden yhteensä	-232,2
	-32 % musiikkialan arvosta

Kuvio 2. (Music Finland 2020).

Kuviosta kaksi näkee että, tulonmenetyksiä oli eniten elävän musiikin sektorilla ja vähiten äänitetuloissa.

2.4 Tukitoimet musiikintekijöille koronapandemian aikana

Heti pandemiakriisin alusta asti järjestöt ja säätiöt ovat pyrkineet auttamaan ahdistukseen joutuneita musiikintekijöitä tarjoamalla erilaisia mahdollisuuksia hakea tukea korona-ajan aiheuttamiin talousongelmiin. Liitot ja säätiöt kuten Music Finland, Taiteen Edistämiskeskus, Muusikkojen liitto, Teosto, Musiikinedistämissäätiö ja Suomen musiikintekijät, ovat kukin omalta osaltaan kertoneet verkkosivuillaan millaisia tukia on jaossa, ja mistä niitä on mahdollista hakea. Esimerkiksi syksyn 2020 hakukierroksella Music Finland jakoi opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittamia näkyvyys-, live- ja teosvientitukia 44680 euron edestä (Music Finland 2020). Jo keväällä

jaettiin poikkeusolojen tukea viikoittain yhteensä 47 musiikkivientihankkeelle. (Music Finland 2020).

Taiteen Edistämiskeskus Taike jakoi kolmella eri hakukierroksella taiteen eri aloille korona-apurahoja. Ensimmäisellä hakukierroksella ministeriön ja säätiöiden rahoittamaa korona-apurahaa jaettiin noin 1,5 miljoonaa euroa. Tuki myönnettiin 533 hakijalle. (Taike 2020). Toisen hakukierroksella myönnettiin korona-apurahoja 8,7 miljoonaa euroa (Taike 2020). Kolmas haku päättyi 9.11.2020.

Muusikkojen liitto avasi kesäkuussa haun musiikin esittäjille. Tuki ohjattiin ensisijaisesti niille henkilöille, joille ei olla myönnetty muita koronatukia tai etuuksia. Myöntöperuste oli tarveharkintaisesti taiteelliseen työskentelyyn ja tuen suuruus on joko 1000 euroa alle kahden viikon mittaiselle työskentelylle, tai 500 euroa yhden viikon mittaiselle työskentelylle. Kesäkuussa oli kaksi korona-apurahan tukikierrosta ja niissä myönnettiin yhteensä 437 500 euroa 618 musiikin esittäjälle. Korona-apuraha 2:n haku oli auki 26.10.-6.11.2020 ja siinä voi hakea samansuuruisia tukia taiteelliseen työskentelyyn. (Muusikkojen liitto, 2020).

Musiikinedistämissätiöllä on myös erilaisia jatkuvia tukien haku mahdollisuuksia. He jakoivat yksityishenkilöille, yhteille ja työryhmille säveltämiseen, sanoittamiseen tai sovittamiseen puoli miljoonaa euroa erityistä työskentelytukea helpottaakseen koronan takia aiheutuneita talousongelmia huhtikuussa 2020. (Saha 2020a).

Kaikkiaan kevään haun tukia jaettiin 307 muusikolle ja musiikintekijälle kevään hakukierroksella. Kokonaissumma oli 532031 euroa. Yhden kuukauden työskentelyjaksolle myönnettiin 1733 euroa per hakija. (Saha 2020b).

Haku jatkui kesäkuussa avautuneessa haussa, kun Sanoma Oyj lahjoitti Musiikinedistämissätiölle noin 350000 euroa (Saha 2020c).

Suomen Musiikintekijät ovat maaliskuun puolesta välistä tähän päivään asti päivittäneet heidän sivuilleen hyödyllisiä linkkejä musiikkialan toimijoille. Koronaan liittyvissä ongelmissa ja muutenkin, he kannustavat ottamaan yhteyttä heihin matalalla kynnyksellä. (Suomen Musiikintekijät, 2020).

Teosto tarjosi koronatukea haettavaksi lokakuu-marraskuussa 2020. Tuki on tarkoitettu Teoston tekijä- ja kustantaja-asiakkaille, ammattimaisille musiikintekijöille ja kustantajille. Tuki myönnetään säveltäjien, sanoittajien ja sovittajien taiteelliseen työskentelyyn tai musiikin kustantamiseen. Tuen määrä riippuu siitä kuinka paljon Teosto on hakijalle maksanut tilityksiä vuosina 2017-2019. Tuki korvaa osan menetettyjä tekijänoikeustuloja Teostosta. Apurahoja myönnettiin 821 kpl, yhteensä 541300 euroa. (Teosto, 2020).

Koronapandemia on tuonut selkeämmin esiin ongelman, joka on ollut olemassa jo pitkään. Monet freelancer -tekijät katsotaan yrittäjiksi, koska he harjoittelevat vapaaajallaan. Teosto-korvaukset leikkaavat työttömyyskorvausta koska ne katsotaan ansiotuloksi. Yhtäaikaisesti ne eivät kerrytä mitään sosiaalietuuksia, esimerkiksi äitiysrahaa, koska niitä ei katsota päätuloksi.

Luovan työn tekijät ja yrittäjät Lyhty-yhteistyöverkosto vetosi yhdessä muiden järjestöjen kanssa tämän rakenteellisen ongelman korjaamiseen. He tekivät vetoituksen keväällä 2020. (Suomen Musiikintekijät 2020).

Taiteilijoiden tili ja lakiasiantoinimiston juristi Henri Nieminen Suomen Musiikintekijät ry:n haastattelussa totesi jo vuonna 2013 että, musiikintekijöiden sosiaaliturvassa ei ole tapahtunut edistystä.

”Tekijänoikeustuloja ei kohdella muihin tulolajeihin verrattuna tasapuolisesti, sillä ne saattavat estää sosiaalietuuden saamisen, mutta toisaalta niitä ei oteta huomioon etuuden määrää laskettaessa (Nieminen 2013).

Tähän opinnäytetyöhön haastateltiin Suomen Musiikintekijät ry:n toiminnanjohtajaa Aku Toivosta, joka oli juuri muiden järjestöjen kanssa mukana tekemässä aloitetta tämän asian suhteen. Hän mainitsee, että musiikintekijät ovat jääneet yleisessä keskustelussa pienelle huomiolle.

“Sen tässä on huomannut, että suurin huomio on nimenomaan musiikikialan bisnespuolella ja artistit jäävät vähemmälle huomiolle. Toki se on toisaalta myös kaksipiippuista - meillä pyörii esimerkiksi Vain Elämää -sarja ja ulospäin katsojalle voi tulla olo, että artisteillahan on kaikki hyvin. Työtä riittää, ja se korostaa viihdemaailman tietynlaista valheellisuutta, eli on pintaa, ja sitten se totuus. Syvälinen totuus jää helposti pimentoon. Sitten on vielä ne puhtaat tekijät, jotka vain kirjoittavat musiikkia eivätkä itse esiinny, ja he jäävät tässä erityisesti täysin huomiotta.” (Toivonen 2020).

Kuten Toivonen toteaa, tekijät kappaleen takana jäävät varjoon. Yleisessä keskustelussa pitäisi huomioida musiikintekijöitä vielä enemmän.

Huhtikuussa 2020 musiikkialan toimijat, Music Finland ry, Teosto, Suomen Muusikojen liitto, Gramex, IFPI, Suomen Musiikkikustantajat, Suomen Säveltäjät, IndieCo, Live Fin, Suomen Musiikintekijät ry ja Musiikinedistämissäatiö luovuttivat yhteisen vetoomuksen ministereille (Music Finland 2020).

23.4.2020 lähetetyn Kriisi- ja elvytyspaketin toimenpide-ehdotuksia olivat:

1. Tuet elävän musiikin kentälle, varsinkin tekijöille, joita ei normaali työttömyystuki ei tavoita sekä tuki, että tappiotakuu kulujen kattamiseen, jos ilmenee yleisökatoa tilanteesta johtuvan epävarmuuden takia, tapahtumat joudutaan perumaan tai tapahtuma joudutaan järjestämään rajatulla yleisömäärällä.
2. Tukirakenne korjaamaan pidemmälle aikavälille sijoittuneiden, koronasta aiheutuvien kulujen kattamiseen, kuten tekijänoikeuskorvausten romahtaminen.
3. Yritystukimuodoissa toivotaan huomioimaan musiikkialan erityispiirteet. Tähän voisi tulla ratkaisuksi nettomenetyksiin perustuva tuki, tai innovaatioaseteliä esimerkiksi käyttäen, mahdollisuutena olisi tukea yrittäjää työllistämään freelancereita ja alihankkijoita.
4. Kuntien ja valtion sitoutuminen kriisin keskellä, jotta voidaan taata se, että kulttuuripalvelut ja niiden tuottaminen jatkuu vielä tulevaisuudessakin kriisin jälkeen (Music Finland 2020).

Aku Toivosen (2020) mukaan elvytyspaketin sosiaaliturvan sekä tekijänoikeus- ja työttömyysturvan sovittelu etenee tällä hetkellä omaa vauhtiaan.

“Se mikä on eniten kesken ja mihin ei vielä olla saatu vastausta, on pitkän tähtäyksen rahoitusraami, eli siltaava rahoitus, joka auttaa tämän ajan yli ja sitten vielä tukee sitä, kun pandemia on ohi.” (Toivonen 2020).

Merkittävä edistysaskel oli tiede- ja kulttuuriministerin Annika Saarikon antama haastattelu Helsingin Sanomille, jossa hän kertoo päättäneensä uuden tukipaketin valmistelusta kulttuuri- ja urheilualan tilanteen helpottamiseksi. Saarikko myöntää, että rajoitusasetelmat, ovat olleet epäreiluja, esimerkiksi karaokebaarissa saa laulaa, mutta esittävä taide on kielletty. (Helsingin Sanomat 2020).

Musiikki ja Media-tapahtuma järjestettiin vuonna 2020 yksipäiväisenä Tampereella. Siellä Teoston järjestämässä keskustelupaneelissa käytiin tärkeää keskustelua musiikkialan tulevaisuudesta. Muusikkojen liiton freeasiamies Jaakko Kämäräinen totesi:

”Musiikkialan pelastaminen ei saa hautautua puoluepoliittisen kiistelyn jalkoihin. Olennaista ei ole, mikä puolue tekee mitään, vaan se että toimiala pidetään nyt pystyssä tukitoimien avulla” (Muusikkojen liitto 2020).

Kuten Kämäräinen toteaa, tukitoimet ovat keskeisessä asemassa siinä, että musiikin toimiala pysyy pystyssä.

Opinnäytetyön toinen kirjoittaja on kohdannut tilanteen, jossa koronan vuoksi saatuja työttömyyspäivärahaa on peritty takaisin, kun tekijänoikeuskorvauksia on maksettu työstä, joka on tehty monta vuotta sitten. Tästä päätelmänä, kyseinen asia on selkeä epäkohta tukijärjestelmässämme. Tämän vuoksi moni musiikintekijä on mennyt muihin töihin ja kansainvälisesti korkea taso tulee horjumaan, kun musiikintekijöiden määrä vähenee.

2.5 Yhteisöllisyyden merkitys

Koronapandemia oli kova isku koko maailmalle, mutta erityisesti ihmisille, jotka työskentelevät sosiaalisessa ammatissa, kuten musiikkialalla. Monissa yhteyksissä on osoitettu huolta musiikintekijöiden mielenterveyteen ja uupumukseen, joka on korostunut entisestään jo hyvin epävarmalla alalla. Esimerkiksi Suomen Mielenterveys Ry MIELI on kertonut verkkosivuillaan yhteydenottojen kasvaneen, ja koronaan liittyviä yhteydenottoja on tullut useita satoja. Yhteydenottoja on ollut vaihtelevilta aloilta. Yleisiä huolia on oma jaksaminen epidemiatilanteessa ja huoli työstä sekä toimeentulosta (Mieli Ry 2020).

Työterveyslaitos on listannut asioita, jotka pitkään kestäneinä voivat olla haitallisia ihmisen terveydelle (Työterveyslaitos 2020). Niitä ovat:

- Työ keskeytyy jatkuvasti tai siinä on häiritseviä esteitä
- Jatkuvat muutokset ja pitkittynyt epävarmuus työssä
- Työskentely tapahtuu yksin, erillään muista

Koronapandemiaa seurattaessa on selvää, että vähintäänkin yksi edellä mainituista tekijöistä on tapahtunut musiikintekijöiden elämässä. Häiritseviä esteitä ovat olleet mm. konserttien ja kiertueiden peruuntumiset, epävarmuus puolestaan siitä, ettei tiedetä kauanko rajoitukset jatkuvat, ja viimeisenä yllättävä sosiaalinen eristäytymisen muista ihmisistä

Sosiaalisuuden juuret ovat syvällä ihmisluonnossa. Ihmiset ovat taipuvaisia auttamaan, opettamaan, jakamaan ja tekemään yhteistyötä (Tomasello 2009). Ihmiset ovat sosiaalisia ryhmäolentoja (Kotiranta, Niemi, Haaki 2001, 87). Yhteisön merkitys ihmisen elämässä on hyvin suuri. Yhteisö voi olla ihmiselle tärkeä voimanlähde, ja vahvistaa ihmisen olemassaolon perustaa. Erityisesti luovilla aloilla korostuva erilaisuus ja sen hyväksyminen on yhteisöllisyyden perusta (Paasivaara, Nikkilä 2010, 5).

Luovien alojen työstä suurin osa perustuu sosiaalisuudelle ja yhteisöllisyydelle. Musiikin ammatissa jaetaan tietotaitoa, luodaan musiikkia, saadaan kannustusta toisilta, ja esimerkiksi orkesterit ja bändit perustuvat yhdessä tekemiselle. Bändi ei voi olla bändi ilman rumpalia, basistia, kitaristia ja niin edelleen. Koronapandemia pakotti musiikintekijät eristyksiin, ja sen pidempiaikaisempia vaikutuksia musiikintekijöiden mielenterveyteen ja hyvinvointiin voimme tässä vaiheessa vielä vain arvailla.

Kuvio 3: Maslowin tarvehierarkia (peda.net)

Ihmisten perustarpeita on tutkittu pitkään, ja yksi tunnetuimmista teorioista on Maslowin tarvehierarkia. Abraham Maslow oli yhdysvaltalainen tutkija, joka julkaisi tarvehierarkiateorian vuonna 1943 tutkimuksessaan *A Theory of Human Motivation*. Ihmisen perustarpeiden (ruoka, vesi, hengitysilma) jälkeen hän on listannut ihmisen

perustarpeeksi arvostetuksi tulemisen, sekä yhteenkuuluvuuden ja rakkauden tarpeen, kuten ryhmään kuulumisen (Maslow 1943, 370-396)

3 TUTKIMUSMENETELMÄT JA AINEISTON HANKINTA

Kun tutkimuksen tarkat tavoitteet on selvitetty, valitaan tutkimuksen onnistumisen kannalta oikeat menetelmät. Tutkimuksessa voi käyttää monenlaisia menetelmiä ja se on myös suositeltavaa onnistuneen tutkimuksen kannalta. (Ojasalo, Moilanen, Rittasalo 2015, 104).

Tämän tutkimuksen tavoitteen saavuttamiseksi laadittiin laaja sähköinen kysely, joka kohdistettiin suoraan musiikintekijöille.

Kysely on hyvä tapa kerätä ja tarkastella tietoa ilmiöitä sekä asenteita. Kyselylomakkeita voidaan tehdä paperisena, mutta nykyään sähköiset kyselyt ovat huomattavasti yleisempiä. Sähköiset kyselyt ovat myös halvempia, nopeampia ja näppärämpiä kuin paperiset kyselyt. (Laaksonen 2013, 541).

Kyselytutkimuksen hyvänä puolena pidetään sitä, että sillä saadaan laajaa tutkimusaineistoa. Erona esimerkiksi haastattelututkimukseen on se, että kyselytutkimuksessa vastaaja ei saa haastattelijan apua ja hänen on toimittava omillaan. (Vehkalahti 2014, 11).

Kyselytutkimuksessa tutkija esittää vastaajalle kysymyksiä kyselylomakkeen välityksellä. Kyselylomake on mittausväline, jonka sovellusalue ulottuu yhteiskunta- ja käyttäytymistieteellisestä tutkimuksesta mielipidekeskusteluihin, katukyselyihin, soveltuvuustesteihin ja palautemittauksiin. (Vehkalahti 2014, 11).

4 WEBROPOL-KYSELY

Kysely toteutettiin Webropol -alustalla. Linkki kyselyyn lähetettiin suurimmaksi osin Facebookin kautta, jossa sitä jaettiin musiikintekijöiden ryhmiin. Kysely oli jaossa opinnäytetyön tekijöiden omilla Facebook-seinillä, sekä Facebook -ryhmissä ”Suomen musamimit” (758 jäsentä), ”Yrittäjien ja taiteilijoiden koronatuki” (13 000 jäsentä), ”Biisivienti – Finnish Song Exports” (245 jäsentä), ”Suomen Musiikintekijät – jäsenet” (589 jäsentä).

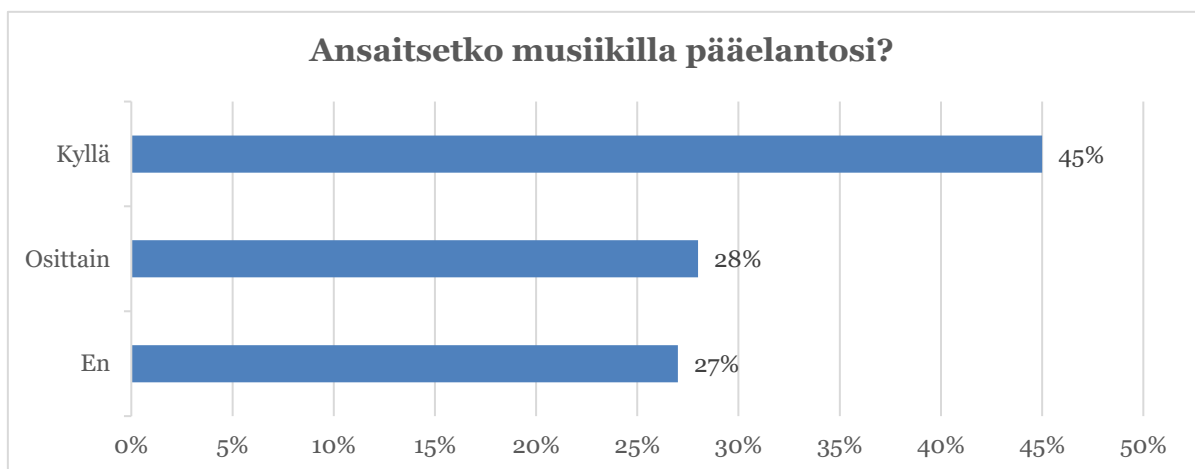
Lisäksi kyselyä lähetettiin yksityisviesteinä. Kyselyä jaettiin myös tuttaville sekä kollegoille muun muassa sähköpostitse. Kysely aukesi vastaajille kesäkuussa. Ensin se oli auki kuukauden, mutta vastausaikaa pidennettiin syyskuun alkuun, jotta saatiin vielä lisää vastauksia. Kysely avattiin 647 kertaa, ja sen aloitti 116 vastaajaa.

Tavoitteena oli saada vastauksia 100 ja kyselyyn vastasi 92 henkilöä.

Yksi kyselyn tärkeimmistä tutkimuskysymyksistä oli musiikintekijöiden tarpeet. Tulosten perusteella tarpeita ovat muun muassa verkostoitumistilaisuudet, kansainvälisyys, oman brändin rakentaminen, digitaalisten alustojen kehittäminen sekä työttömyyskorvausten saamisen helpottaminen musiikintekijöille.

4.1 Taustatietoa

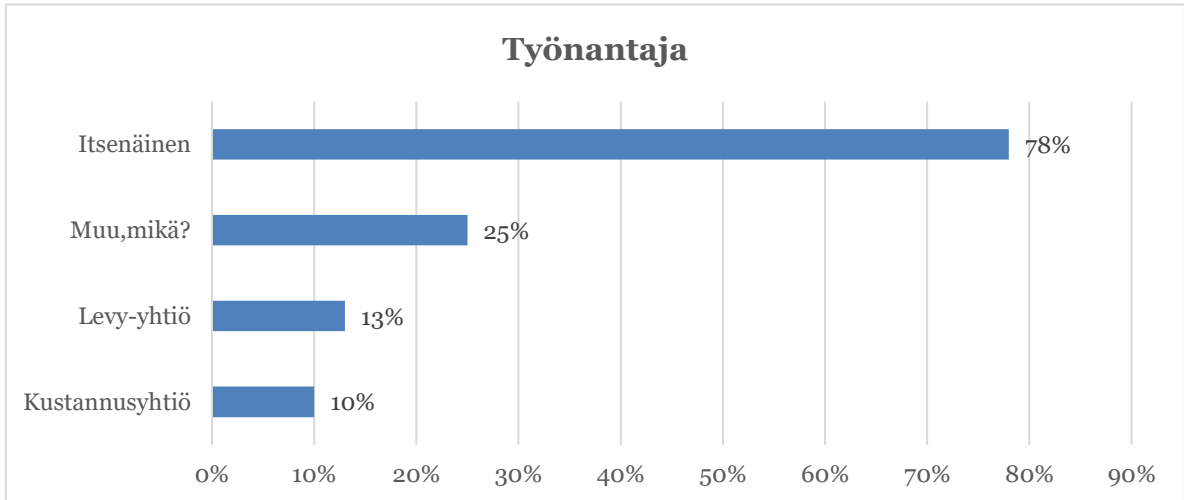
Suurin osa vastaajista, eli 64 vastaajaa asuu Uudenmaan alueella ja loput 28 vastaajaa muualla Suomessa. Vastaajista naisia oli 37 prosenttia ja miehiä 63 prosenttia. Vastaajien keski-ikä oli 36 vuotta. Nuorin vastaaja oli 21-vuotias ja vanhin 66-vuotias.

Kuvio 4: Ansaitsetko musiikilla pääelantosi.

Vastaajista 45 prosenttia ansaitsee pääelantonsa musiikilla, 27 prosenttia ei ansaitse, ja loput 28 prosenttia ansaitsee pääelantonsa musiikilla osittain.

Vastaajien edustamat musiikkigenret ovat pop, rock, klassinen, metalli, jazz, indie-pop, house, trance, tekno, kokeellinen musiikki, electronic dance music eli EDM, laulelmamusiikki, lastenmusiikki, elokuva- ja teatterimusiikki, soul, r'n'b, iskelmä, singer-songwriter, rytmimusiikki, psytrance, hip-hop/rap, urkumusiikki, funk, kuoromusiikki, progressiivinen musiikki sekä a cappella musiikki.

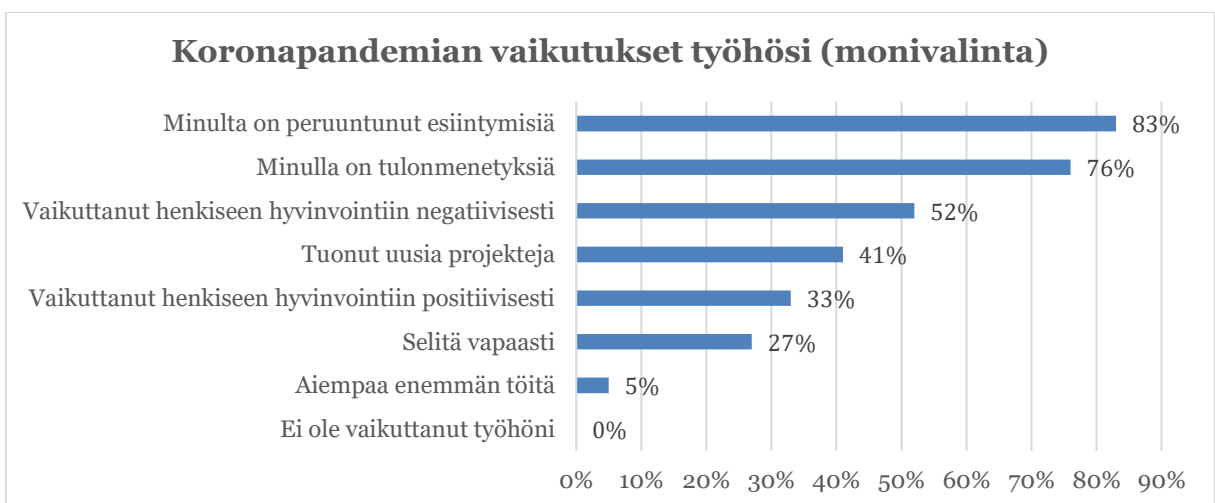

Kuvio 5: Työnantaja

Suurin osa eli 78 prosenttia vastaajista ovat itsenäisiä tekijöitä. Levy-yhtiöissä oli 13 prosenttia ja kustannusyhtiössä 10 prosenttia vastaajista. Loput 25 prosenttia tekevät edellä mainittujen lisäksi töitä ohjelmatoimistoille sekä tapahtumatuotannoille.

Vastaajista 52 prosenttia, eivät työskentele kansainvälisesti. Kansainvälisten yhteyksien ylläpitäminen on hyvin tärkeää koska 48 prosenttia työskentelee kansainvälisesti muusikkoina, säveltäjinä sekä sanoittajina.

4.2 Koronapandemian vaikutukset

Kuvio 6: Koronapandemian vaikutukset työhösi

Kuten kuvioista 6 näkee, suurin osa, 83 prosenttia vastaajista, on joutunut perumaan kaikki esiintymiset. Tulonmenetyksiä on 76 prosentilla vastaajista, ja yli puolet ovat kokeneet pandemian vaikuttaneen negatiivisesti henkiseen hyvinvointiin. 33 prosenttia vastaajista kokee, että pandemia on vaikuttanut henkiseen hyvinvointiin positiivisesti. Vain yksi prosentti vastaajista ei ole huomannut minkäänlaista vaikutusta. 41 prosenttia on saanut uusia projekteja, viidellä prosentilla vastaajista on ollut aiempaa enemmän töitä. Erityisesti musiikkia opettavat ovat voineet hyödyntää opettamista verkossa, ja on voinut ottaa aiempaa enemmän oppilaita.

”Lauluoppilaiden määrä lisääntyi huomattavasti verkko-opetuksen aloitettuani!” (Vastaaja 1)

”Levynteolle jäi enemmän aikaa” (Vastaaja 2)

”Online projekteja, enemmän kuin ikinä!” (Vastaaja 3)

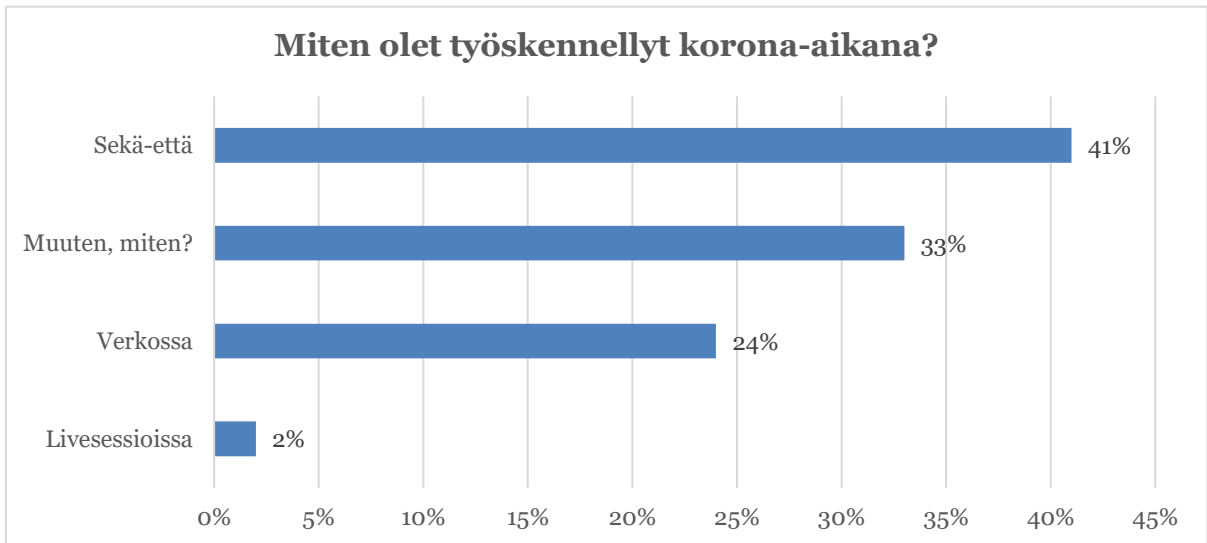
”En ole pystynyt tekemään työmatkoja pääkaupunkiin, en ole pystynyt siis sessioimaan, eli tärkeät työtilaisuudet ovat puuttuneet nyt kokonaan” (Vastaaja 4)

”Useita keikkoja peruuntui pandemian myötä. Toisaalta tämän ansioista tuli kehitettyä kaikenlaisia uusia projekteja” (Vastaaja 5)

”Kaikki tuloni tippuivat, enkä myöskään saa työttömyysrahaa koska minut freelancer-työni takia minut katsotaan yrittäjäksi, vaikkei minulle y-tunnusta olekaan. En saa siis tuloja mistään”. (Vastaaja 6)

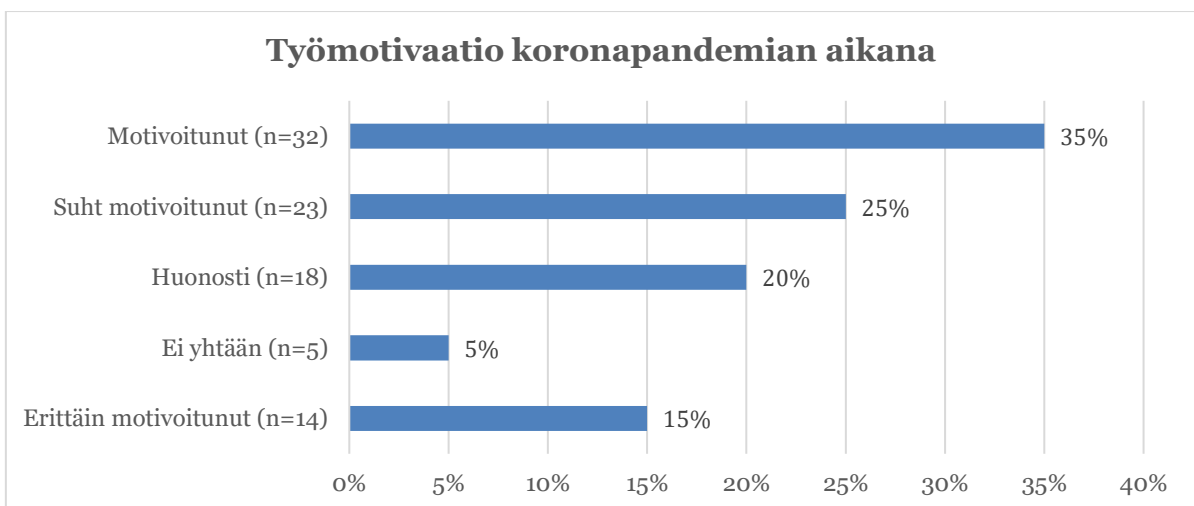
”On ollut inspiroivaa olla uuden tilanteen äärellä, ja käyttää sen tuomaa aikaa uusien ideoiden tutkimiseen ja luomiseen”. (Vastaaja 7)

Vastaajat ovat kokeneet pandemian vaikutukset omaan työhönsä hyvin vaihtelevasti. Osalle eristäytyminen toi uusia projekteja, jonka he kokivat positiivisena asiana, kun taas toiset olivat lamaantuneet tulojen romahtamisesta. Monelle verkkotyöskentelyn mahdollisuus on tuonut lisää projekteja sekä esimerkiksi oppilaiden määrä on moninkertaistunut. Osa vastaajista tipahti työttömyyskorvausten ulkopuolelle, koska heidät on katsottu yrittäjiksi freelance-työn vuoksi.

Kuvio 7: Miten olet työskennellyt korona-aikana

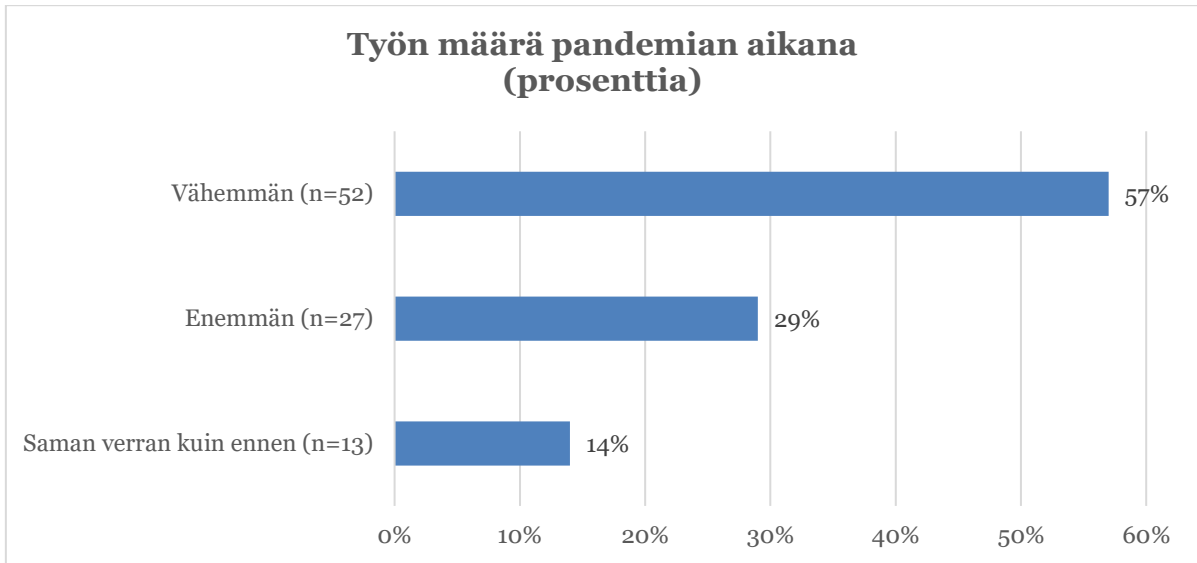
Vastaajista 27 prosenttia on työskennellyt korona-aikana verkossa. Yksi prosentti on työskennellyt live-sessioissa ja suurin osa, 42 prosenttia vastasi, että on työskennellyt sekä verkossa, että livenä. Kolmekymmentä prosenttia vastasi ”muuten”. Avoimen kentän kommentteissa vastaajat mainitsivat muuksi työskentelyksi säveltämis- ja sanoitustyön kotona tai työhuoneella, muiden alojen työt ja yksi vastaajista oli saanut Business Finlandin rahoituksen, jonka avulla aloitti uuden projektin.

Kuvio 8: Työmotivaatio koronapandemian aikana

Vastaajista 35 prosenttia koki työmotivaation säilyneen hyvänä. Todella motivoituneita oli 15 prosenttia ja aika motivoituneita oli 25 prosenttia vastaajista. Yksi neljäsosa vastaajista koki työmotivaationsa laskeneen joko osittain tai kokonaan.

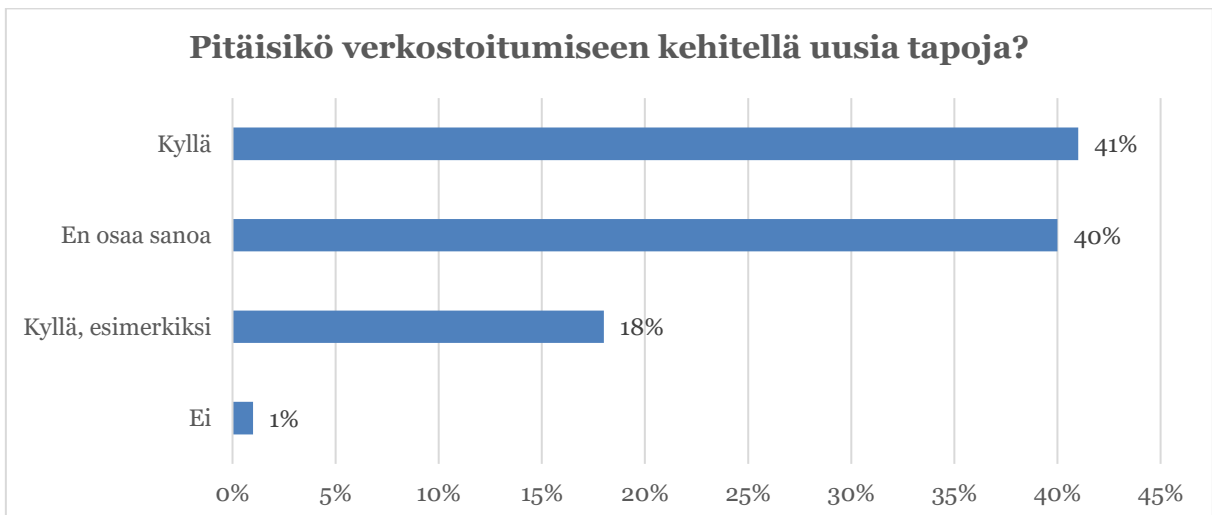
Huonosti motivoituneita oli 20 prosenttia ja 5 prosenttia oli kadottanut työmotivaationsa kokonaan.

Kuvio 9: Työn määrä pandemian aikana

Yli puolet, eli noin 57 prosenttia vastaajista on tehnyt vähemmän töitä korona-aikana. 29 prosenttia vastaajista ilmoittivat, että töitä on ollut enemmän. Ja noin 15 prosenttia vastasi, että työ määrä on pysynyt samana.

4.3 Toiminta verkossa

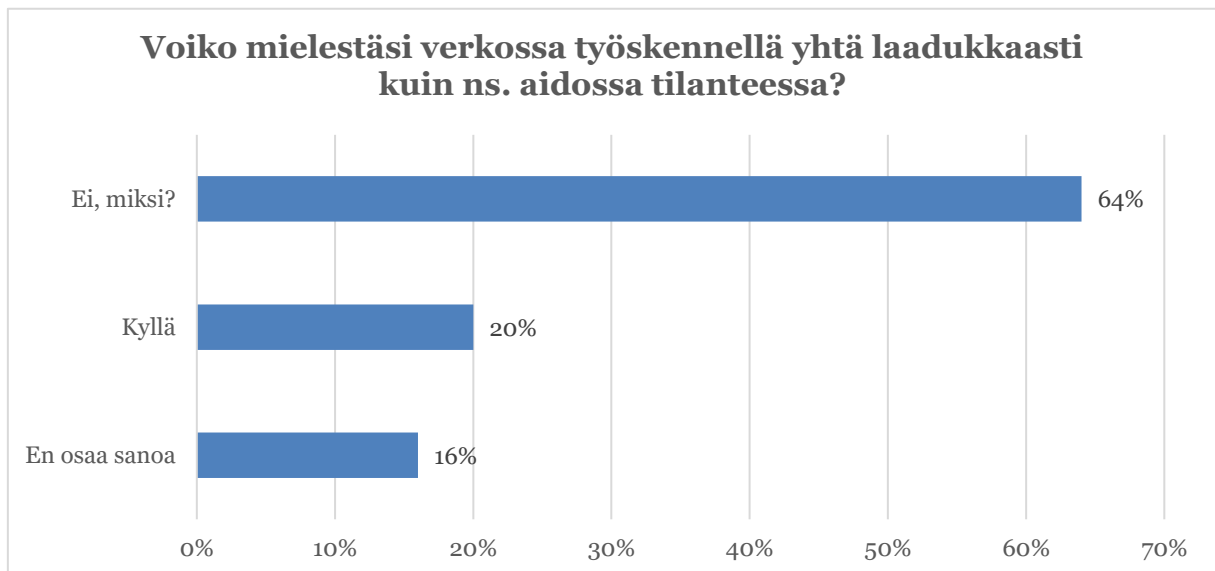

Kuvio 10: Pitäisikö verkostoitumiseen kehitellä uusia tapoja

Vastaajista 41 prosenttia oli sitä mieltä, että musiikintekijöiden verkostoitumiseen tulisi kehitellä uusia tapoja. Yksi prosentti oli sitä mieltä, että uusia tapoja ei tarvitse kehitellä. 40 prosenttia ei osannut sanoa, ja ideoita uusiksi keinoiksi oli 18:ta prosen-

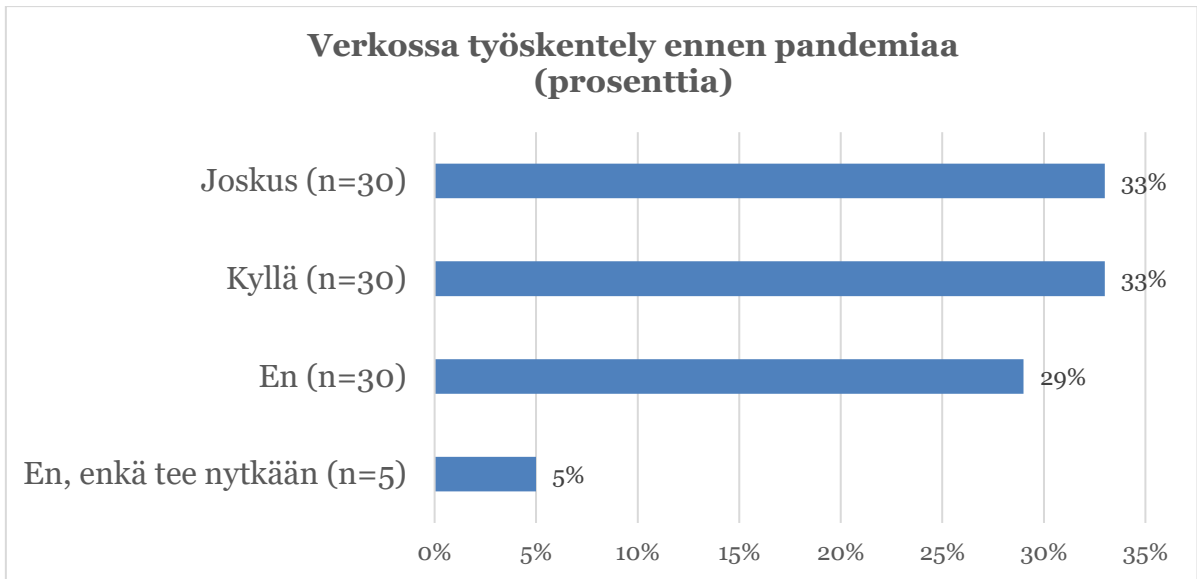
tilla. Kehittämideoiksi listattiin lisää digitaalisia verkostoitumistapaamisia, järjestöjen taholta enemmän digitaalisia kursseja, tapahtumia ja tapaamisia musiikintekijöiden kesken, enemmän mestarikursseja, verkkoalusta, jossa DJ:t ja artistit voisivat liittyä ja tutustua toinen toisiinsa, verkkoseminaarit ja kurssit sekä nettipohjaisia bändihuoneita.

Online-biisileirejä korona-aikaan oli tehnyt vain 10 prosenttia vastaajista. Yksi prosentti oli tehnyt leirejä niin kotimaassa kuin ulkomailla. 89 prosenttia ei ollut tehnyt online-biisileirejä korona-aikana lainkaan. 75 prosenttia online-biisileirejä tehneistä olivat saaneet niistä hyvän kokemuksen. 25 prosenttia olivat kokeneet online-biisileirit hankaliksi aidon ihmiskontaktin puutteen sekä heikkojen yhteyksien takia.

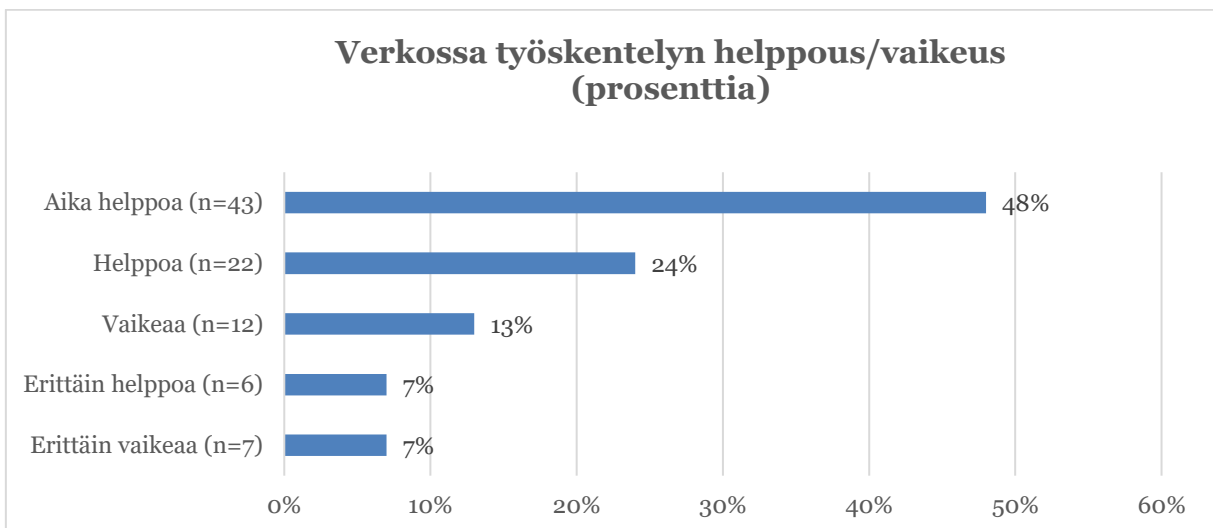
Kuvio 9: Voiko verkossa työskennellä yhtä laadukkaasti kuin ns. aidossa tilanteessa

Vastaajista 24 prosenttia oli sitä mieltä, että verkossa voi työskennellä yhtä laadukkaasti kuin aidossa tilanteessa. 15 prosenttia ei osannut sanoa, ja 61 prosenttia olivat sitä mieltä, että verkossa ei voi työskennellä yhtä laadukkaasti, kuin aidossa tilanteessa. Suurimmiksi ongelmiksi koettiin aito vuorovaikutus ja ihmiskontaktin puute, yleisön puute, reaktiivinen puoli ja jammailu jää varjoon, verkossa yhteys pätkee ja laatu on heikko, aidon tunnelman puute sekä yhteyksistä johtuva viive tekee yhdessä soittamisesta mahdotonta.

Kuvio 10: Verkossa työskentely ennen pandemiaa

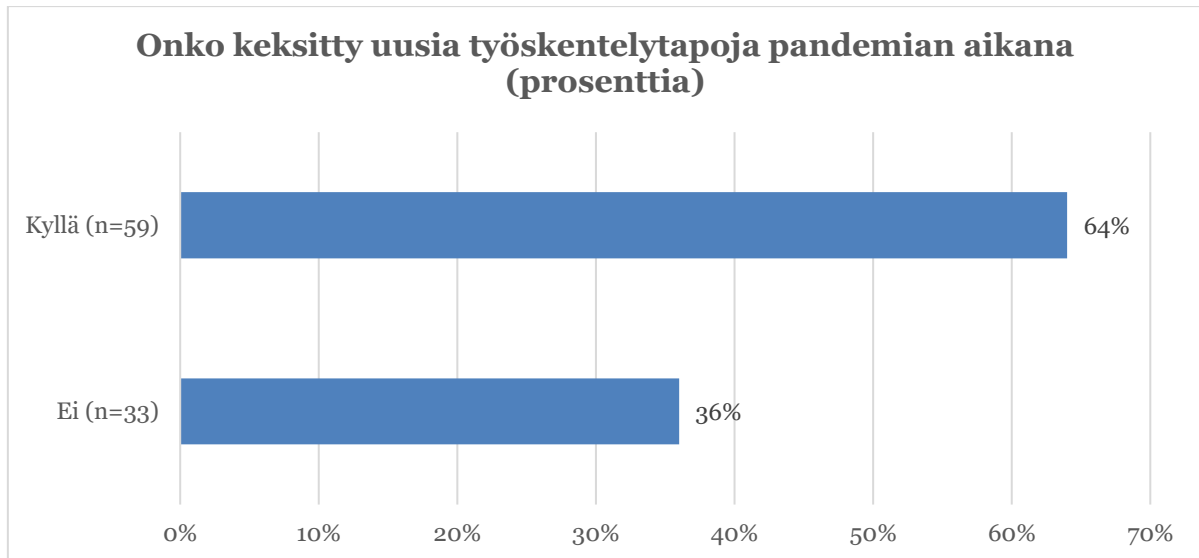
Aikaisempi kokemus verkkotyöskentelystä oli yksi keskeinen asia jaetussa kyselyssä. 33 prosenttia vastaajista oli tehnyt aiemmin tai joskus töitä verkossa ja 29 prosenttia vastaajista ei ollut aiemmin tehnyt töitä verkossa. Vain pieni osa 5 prosenttia ei ollut tehnyt töitä aiemmin verkossa, eikä tilanne tuonut heille muutosta nykytilanteeseen.

Kuvio 11: Verkossa työskentelyn helppous/vaikeus

Vastaajista 48 prosenttia, eli suurin osa koki verkossa työskentelyn aika helpoksi. Pieni osa vastaajista, 7 prosenttia koki verkossa työskentelyn erittäin vaikeaksi ja saman verran prosentuaalisesti vastaajista koki työskentelyn erittäin helpoksi.

4.4 Uudet työskentelytavat

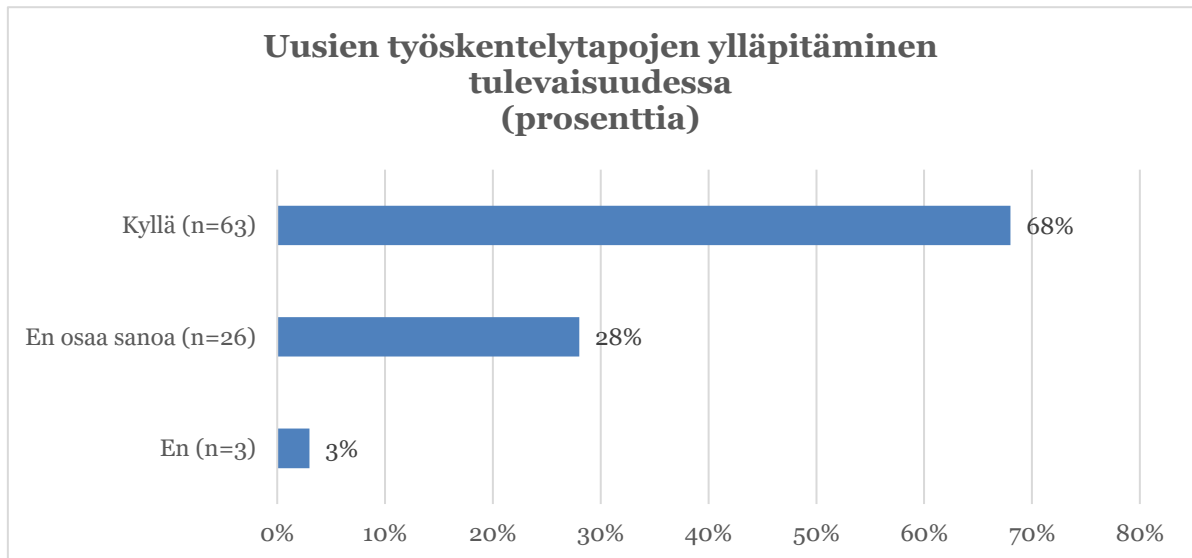
Kuvio 12: Onko keksitty uusia työskentelytapoja pandemian aikana

Uudet koronapandemian aikana syntyneet työskentelytavat olivat kyselyn keskeistä sisältöä. Selkeästi suurin osa eli 64 prosenttia oli löytänyt uusia työskentelytapoja. Vastaajista 59 mainitsi vapaisiin kenttiin uusiksi työtavoiksi etätyöskentelyn verkossa. Etä-äänityksen uutena asiana mainitsi viisi henkilöä. Seitsemän henkilöä vastasi, että suoratoistokonsertit ja soittosessiot ovat olleet uutta heille. Zoom, palaverit verkossa, uusien web- ja musiikinteko-ohjelmien opettelu ja etälaulutunnit olivat kolmelle vastaajalle uusia asioita. Neljä vastaajista kirjoitti, että uusina työskentelytapoina heille on tullut online-opetus.

” Saan oppilailtani tehtäviä videoin tai valokuvina kotiin tarkistettaviksi. Annan kirjallisen palautteen niin pian kuin mahdollista, usein välittömästi. Varsinkin yksilölaulu- ja soittotehtävien osalta tämä on ollut todella tehokasta. Olen sattumalta jo vuoden tehnyt tiettyjen ammattikursien materiaalia myös sähköisiin muotoihin, ja se on ollut nyt todellinen siunaus. Kaikki tekstit ja tehtävät ovat pdf tiedostona ja lisänä on kymmeniä videoita sekä äänitiedostoja. Näitä olin siis ehtinyt käyttää, mutta etäopetusaikana ne näyttivät voimansa todella” (Vastaaja 1)

Kaksi henkilöä mainitsee, että biisinpalautte- ja kirjoitussessiot verkossa, sosiaalinen media, itsensä markkinointi ja projektityöskentely ovat uusia asioita, joita pandemia on tuonut heidän elämäänsä. Kaksi henkilöä kertoo, että he ovat siirtyneet toisiin tehtäviin. Muita kyselyyn listattuja uusia työtapoja ovat kotistudiossa työskentely treeni-kämpän sijaan, musiikin kuvantaminen, musiikin tekeminen rajoitetuilla työvälineillä kotona, etäkuoroharjoitukset, soolokonsertit pihalla ja parvekkeella, bändin oheis tv-ohjelman tekeminen ja Meet-ohjelmisto.

Vastaajista 36 prosenttia, eli 33 henkilöä, eivät olleet keksineet uusia tapoja pandemian myötä.

Kuvio 13: Uusien työskentelytapojen ylläpitäminen tulevaisuudessa

Reilusti yli puolet, eli 68 prosenttia vastaajista aikovat jatkaa mainittuja työskentelytapoja myös tulevaisuudessa. Vain hyvin pieni osa, 3 prosenttia ei aio jatkaa mainittuja työskentelytapoja ja 28 prosenttia vastasi, että ei osaa sanoa aikovatko he jatkaa mainittuja työskentelytapoja tulevaisuudessa.

4.5 Kansainvälisyys

Kyselyssä 92:ta vastaajasta 42 työskentelee kansainvälisesti ja heistä 40 henkilöä kirjoitti avoimissa kentissä, miten heillä on sujunut työskentely kansainvälisesti pandemian aikana.

Suurimmalla osalla vastaajista kansainvälisesti työskentelevillä työskentely vaikeutui tai loppui kokonaan pandemian myötä.

"Kaikki moinen on loppunut" (Vastaaja 1)

Keikkoja, kiertueita ja projekteja oli jo sovittu moniin maihin ennen pandemian saapumista, mutta, suurin osa niistä peruuntuivat loppujen lopuksi.

"Huonosti: kaikki kiertueet Euroopassa, festarit Englannissa & Saksassa sekä yksittäiset klubikeikat Ruotsissa & Japanissa peruuntuneet pitkälle ensi vuoteen." (Vastaaja 2)

"Yhtä lailla peruuntui kaikki kansainväliset keikat" (Vastaaja 3)

"Kaikki kansainväliset projektit yhtä lukuun ottamatta peruuntuivat."

(vastaaja 4)

Kun työmatkat ovat peruuntuneet, on ollut myös vaikeutta ylläpitää ja luoda uusia kontakteja. Koska kaikki on ollut pysähtynyt, on yhteydenpito ja yhteydenotto myös heikentyneet ja jatkosta ollaan epävarmoja.

"Reissut peruuntuneet, joten uudet kontaktit vaikeutuneet" (Vastaaja 5)

"Osa kontakteista heikentynyt, ei mahdollisuutta käydä Euroopassa"

(Vastaaja 6)

"Kaikki toiminta standby tilassa eikä tietoa jatkosta, saati yhteistyökumppanuuksista" (Vastaaja 7)

"Yhteistyö levy-yhtiöiden kanssa hidastunut epävarman tulevaisuuden takia." (Vastaaja 8)

Yhteisöllisyys ja toisten kanssa yhdessä työskentely täällä Suomessa tulivat tarpeen eräälle vastaajista. Kansainväliset suhteet koettiin yhdessä tärkeänä asiana. Kun kesällä tilanne näytti paremmalta pandemian osalta ja oli mahdollista järjestää tapahtumia, käännettiin se vastaajaan mukaan heidän puolelleen, jotta voitaisiin pysyä näkyvillä myös kansainvälisesti.

"Keikkatarjouksia oli moneen maahan. Eivät toteutuneet. Ystäväni bukkattu Euroopan kiertue peruuntui kokonaan juuri kun se oli alkamaisillaan. Onneksi löysimme toisemme uudestaan ja pidimme omaehtoisen konsertin Helsingissä ilmaiseksi huippuluokan tekniikalla. Tämä sai kansainvälistä huomiota musiikkigenressämme" (Vastaaja 9)

Osalla on ollut sekä positiivisia, että negatiivisia vaikutuksia kansainvälisiin suhteisiin pandemian myötä.

"Työreissut ja sovitut opetusvierailut peruuntuivat - mutta yhteydenpito ja kollegiaalinen tuki virtuaalisesti lisääntyivät." (Vastaaja 10)

"Saanut uusia kannustavia kavereita, peukutuksia mutta ei tilauksia tai töitä" -Vastaaja 11.

"Etätyöskentely ja itsenäinen työskentely on mahdollista suurimmalta osin, jos kyse on sävellyksestä tai tuotannosta, mutta keikkojen peruuntuminen ja tulevaisuuden epävarmuus on laittanut suurimman osan projekteista tauolle." (Vastaaja 12)

Moni on jatkanut työskentelyä kansainvälisesti etänä verkossa. Se on vastausten mukaan sujunut ihan hyvin, vaikka joskus yhteydet ovat olleet hitaita.

"Verkkotyöskentely on välillä hidasta, mutta toimii kyllä ihan hyvin. Saan trärkejä joihin teen toplineet omalla studiolla ja se on kyllä kivaa ja helppoa!" (Vastaja 13)

"Huonojen yhteyksien takia välillä takellellen" -Vastaja 14.

"Verkon välityksellä hyvin." (Vastaja 15)

Osa vastaajista olivat pystyneet ylläpitämään kansainvälisiä suhteita ja sopimaan uudelleenjärjestelyistä helposti.

"Se on sujunut hyvin, koronan takia päivämääriä on vain hieman siirretty." (Vastaja 16)

"Hyvin. Ulkomaalaiset yhteistyökumppanit ovat olleet karanteenissa." (Vastaja 17)

"Todella hyvin. Siellä markkina on isompi ja ihmiset jotenkin toiveikkaamman oloisia kuin Suomessa." (Vastaja 18)

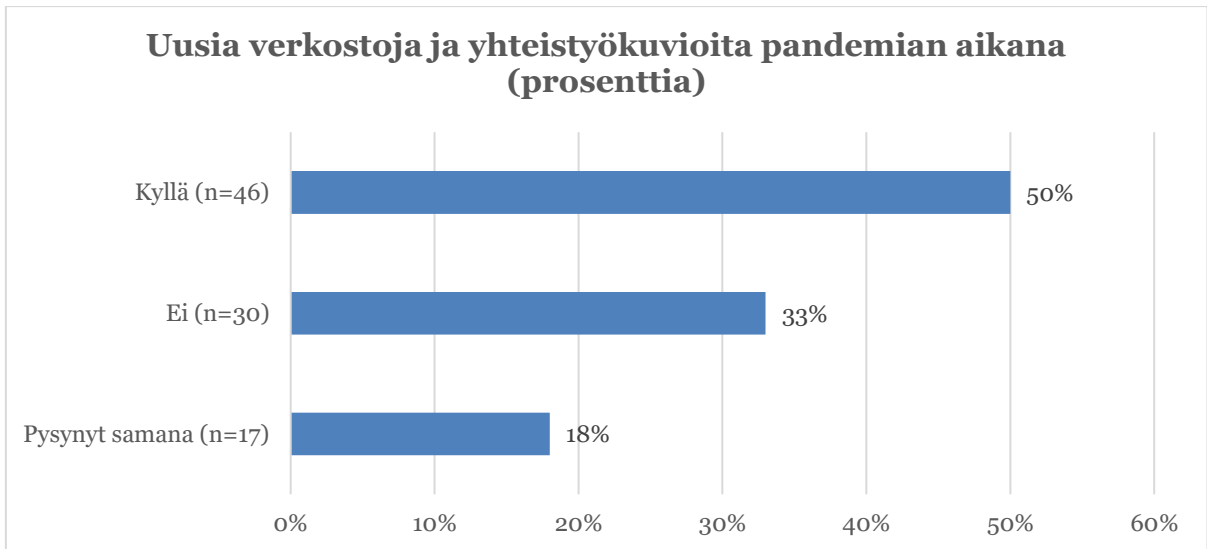
Muutamilla vastaajista tilanne pysyi samana kuin ennenkin. Korona ei siis vaikuttanut heidän työskentelynsä kansainvälisesti

"Kansainvälinen työskentelyni on alkumetreillä, ja tapahtui etäyhteyksin jo ennen koronaa. Se on pysynyt aika samanlaisena." (Vastaja 19)

"Samalla tavalla kuin ennenkin" (Vastaja 20)

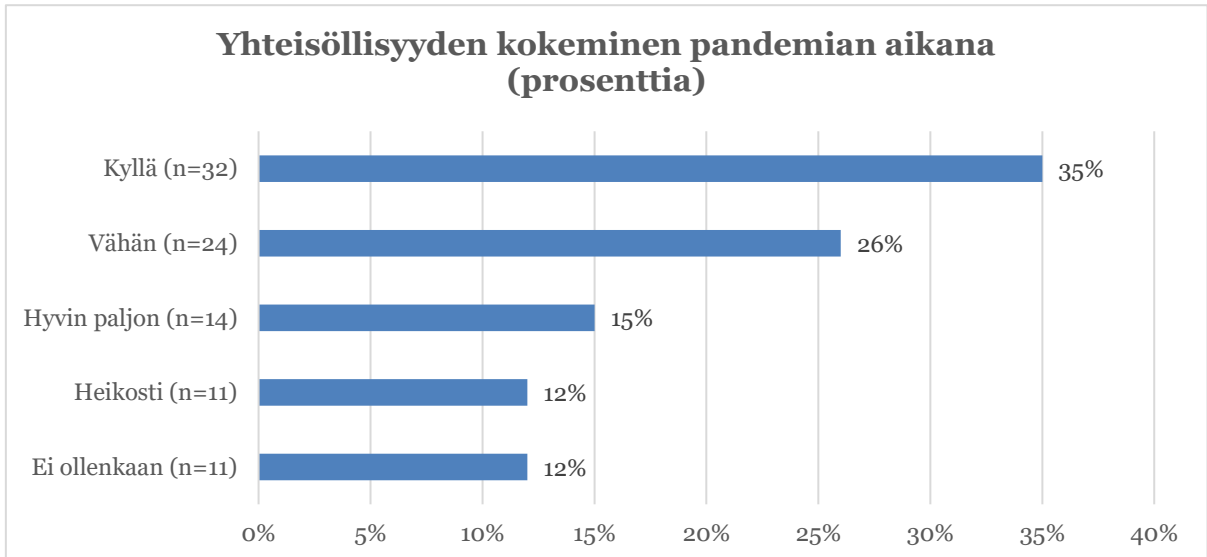
"Pääsääntöisesti kuten ennen koronaa." (Vastaja 21)

4.6 Verkostoituminen ja yhteisöllisyys

Kuvio 14: Uusia verkostoja ja yhteistyökuvioita pandemian aikana

Yhteistyö ja verkostoituminen samojen tahojen tai uusien kanssa on 46 vastaajan, eli 50 prosentin mukaan lisääntynyt. Vastaajista 30, eli 33 prosenttia vastasi, että verkostoituminen ei ole lisääntynyt ja 17 vastaajan, eli noin 18 prosentin mukaan tilanne on pysynyt samana.

Kuvio 15: Yhteisöllisyyden kokeminen pandemian aikana

Musiikkialalla sosiaalisuus ja yhteisöllisyys ovat isossa osassa työn kuvaa. Yhteisöllisyyttä koki vastaajista 32 henkilöä, eli 35 prosenttia. 24 henkilöä, eli 26 prosenttia koki vähän yhteisöllisyyttä ja vastaajista 14, eli 15 prosenttia, koki

yhteisöllisyyttä hyvin paljon. Vastaajista 11 henkilöä, eli 12 prosenttia koki heikosti yhteisöllisyyttä ja 11 henkilöä, eli 12 prosenttia ei kokenut yhteisöllisyyttä ollenkaan.

4.7 Analyysi

Suurin osa vastaajista työskenteli kotimaassa. Nuorin vastaaja oli 22 ja vanhin oli 66, eli ikähaarukka oli hyvin suuri, mutta vastauksista päätellen, ei tällä ole kuitenkaan mitään merkittävää vaikutusta tutkimukseen.

Vastauksia avatessa kävi ilmi, että vastaajat, jotka olivat pienemmiltä paikkakunnilta, kokivat jopa positiivisena asiana sen, että on pitänyt opetella nettialustoja, koska se on mahdollistanut uudenlaisia työtilaisuuksia sekä verkostoitumista. Näitä olivat esimerkiksi opetustyöt sekä co-writing. Kun taas toisaalta he, jotka olivat pääkaupunkiseudulta ovat tottuneet aktiivisempaan sosiaaliseen kanssakäymiseen, kokivat eristytyksen raskaampana.

	Negatiivisesti	Positiivisesti
Helsinki	25	9
Muu	20	25

Kuvio 16. Koronapandemian vaikutusten kokeminen eri paikkakunnilla

Kuten taulukosta näkee, positiivisia vaikutuksia koki vain 9 vastaajaa Uudeltamaalta, kun taas muilta paikkakunnilta positiivisia vaikutuksia koki 25 vastaajaa.

Suurin osa vastaajista ansaitsi pääelantonsa musiikin tekemisellä, eli he ovat musiikin ammattilaisia. Vastaajista iso osa työskenteli itsenäisesti ja loput olivat sopimuksella levy-yhtiössä (artistit), kustantamossa (musiikinkirjoittajat) tai ohjelmatoimistossa (freelancer-muusikot).

Kysymyksessä numero 8 avoimista kommenttikentistä selvisi kaksi kehittämisen arvoista huomiota. Ensimmäisenä huomiona oli se, että marginaalimusiikin tekijät jäävät helpommin apurahatukien ulkopuolelle kuin klassisen, pop, ja tai jazzmusiikin tekijät. Toisena yhteisenä huolenaiheena oli se, että musiikintekijät kokivat kaikki tiipahtavansa työttömyyskorvaustukien ulkopuolelle. Jos esimerkiksi tekijänoikeuskorvauksia saa muutama tuhat euroa vuosineljänneksessä, tulee se leikkaamaan heti työttömyyskorvausta, vaikka työ onkin tehty vuosia sitten, joten tutkimuksen kannalta on olennaista huomioida se, että genreskaala oli hyvin laaja.

Koronapandemia on vaikuttanut vastaajien työhön. Suurimmalla osalla vastaajista oli tulonmenetyksiä. Tulonmenetykset ovat kyselyn vastausten perusteella tulleet live-esiintymisten peruuntumisten takia, sekä muun muassa tv-esiintymisten sekä sävellystöiden peruuntumisen takia. Se ei vaikuta vain peruuntuneisiin konsertteihin, vaan vielä tulevien vuosien tekijänoikeuskorvauksiin. Tekijänoikeuskorvaukset eivät siis kerry koska konsertteja ei ole. Tämä tulee vaikuttamaan vuosia eteenpäin musiikintekijöihin.

Kansainvälisesti työskentelevät vastaajat kokivat työskentelyn ulkomaille hidastuneen ja hankaloituneen sen takia, koska pandemia on maailmanlaajuinen asia. Keikat ulkomaille peruuntuivat, yhteydenpito ulkomaille vaikeutui koska myös ulkomaille koronapandemia on aiheuttanut kaaosta ja pelkoa, ja verkossa työskentely on ollut epätasaisten yhteyksien takia takkuilevaa.

Kuitenkin vastauksissa näkyi myös positiivisia vaikutuksia. Vaikka suurin osa vastaajista koki henkistä painetta, uupumusta ja stressiä koronapandemian aikana, niin monet vastaajista kertoivat, että pandemia on tuonut mukanaan myös mahdollisuuden pysähtyä, tutkiskella omaa uraa ja elämää, sekä tuonut uusia ideoita ja projekteja. Osa vastaajista kertoi löytäneensä paljon uusia ideoita, ja kehittäneensä itsessään sellaisia puolia, jotka aiemmin ovat olleet heikkouksia. Näitä olivat esimerkiksi uuden instrumentin opettelu, musiikkituotantojen opettelu ohjelmien avulla (Logic, Pro Tools).

Monet vastaajista, jotka opettavat, saivat pandemian myötä uusia oppilaita, kun on täytynyt alkaa pitämään tunteja verkossa. Se on kyselyn vastausten perusteella antanut paljon uusia mahdollisuuksia heille, koska opettaminen ei ole enää paikkakuntasidonnaista.

Suurin osa vastaajista oli käyttänyt, tai joutunut opettelemaan digitaalisten alustojen käyttöä. Verkkotyöskentely on koettu enemmän hyötynä kuin haittana kyselyn mukaan ja vastauksista ei näkynyt sitä, että se olisi koettu vaikeana.

“Verkkotapahtumat on koettu helppona ja yhdenvertaistavana.” (Toivonen 2020)

Kyselystä selviää, että suurin osa vastaajista käyttää Zoom-alustaa esimerkiksi opetustyöhön, sekä co-writing sessioihin. Monen vastaajan mielestä internet-yhteys ei ole vielä tarpeeksi hyvä. Esimerkiksi latenssiongelman, eli viiveen takia, alustoja tulisi kehittää, jotta yhdessä soittaminen tai opettaminen olisi helpompaa ja mukavampaa. Vastauksista ilmenee se, että koettu haitta riippuu paljon siitä, että millaista työtä verkon kautta tekee, esimerkiksi palaverissa tai opettamistyössä viive ei niinkään haitannut, mutta yhdessä soittaminen tai kappaleen säveltäminen koettiin vaikeaksi latenssin takia.

Kyselystä selviää, että verkossa työskentely omaksuttiin helposti ja nopealla aikataululla. Kansainvälisesti työskentelevät musiikintekijät vastasivat että, digitaalisuus ja verkossa työskentelyn mahdollisuudet ovat lisänneet heidän yhteydenpitoaan ulkomaille. Kun etätyöskentelystä on tullut tavallinen asia pandemian myötä, voidaan sillä korvata esimerkiksi turhat konferenssimatkat, koska ne voidaan järjestää verkossa hyvälaatuisena.

Huomion arvoista tutkimuksen kannalta on, että eräs vastaajista kertoi kokeneensa, että jo tuttujen kontaktien kanssa, verkkotyöskentely on huomattavasti helpompaa kuin niiden, joita ei vielä tunne.

Suurin osa vastaajista jatkaisi oppimiensa digitaalisten alustojen käyttöä jatkossakin. Monet vastaajista kokivat digitaalisuuden positiivisena asiana, sekä monet aikovat ottaa etätapaamiset sekä etäsessiot jatkossakin normaaliksi osaksi arkea. Matkustelu vähenee, ja oma arki helpottuu.

Mikä yhdisti kaikkia vastaajia, oli se, että he kokivat hyvin tärkeäksi asiaksi aidon ihmiskontaktin musiikkialalla. Tämä näkyi vastauksista sillä, että vastaajat kokivat alan sosiaaliseksi ja musiikki koetaan yhteisöllisenä asiana. Musiikki perustuu yhdessä tekemiselle tai soittamiselle. Se on iso osa ammattia, ilmenee vastauksista.

Vastausten perusteella suurimmalla osalla vastaajista työmotivaatio säilyi ennallaan. Pandemian vaikutus ei ollut pelkästään negatiivinen asia. Uudet projektit ja kasva-

neet oppilasmäärät ja uusien tapojen omaksuminen auttoivat säilyttämään motivaation. He, jotka olivat eniten riippuvaisia keikoista, kokivat motivaationsa laskeneen eniten.

Vastauksista näki selvästi sen, että peruuntuneiden keikkojen takia töitä oli suurimmalla osalla vähemmän. Enemmän kuin normaalisti töitä tekivät ne, jotka sekä opettivat, että saivat uusia projekteja pandemian myötä.

Vaikka töitä oli vähemmän, suurin osa vastaajista koki omaksuneensa uusia työtapoja pandemian aikana. Näitä olivat esimerkiksi etätyöskentely, soittotuntien antaminen verkossa, sosiaalisen median opettelu, suoratoisto-keikat, kuva- ja videonkäsittely, sekä markkinoinnin opettelu.

Vastaajat ovat tehneet myös live-esiintymisiä suoratoistopalveluiden kautta, mutta suurin osa eivät pitäneet niitä hyvinä tai kestävinä vaihtoehtoina oikealle live-esiintymiselle, koska aito ihmiskontakti puuttuu ja tulot ovat heikot.

Vastauksista selviää, että verkostoitumiseen tulisi kehittää uusia tapoja. Sille on paljon kysyntää ja tarvetta.

5 KEHITTÄMISEHDOTUKSET

Koska pandemiatilanne on täysin uusi emmekä tiedä miten ja milloin arki normalisoituu, ovat tutkimustulosten perusteella nousseet kehitysehdotuksemme ideoita ja ajatuksia, joita tilaaja voi hyödyntää ja jalostaa.

Vastausten perusteella on selvää, että musiikintekijät tarvitsevat pitkäkestoisia rahoitustukia ja niiden saamiseen tarvitaan sekä valtiollista, että järjestötason toimintaa.

“Osa vastaajista uumoilee alalle konkursseja, myös suurille toimijoille. Apurahat ja taloudelliset tuet nähdään tarpeellisina koko musiikkialalle sekä nyt että lähivuosina.” (Anttila 2020). ’

Tällä hetkellä saadut korona-apurahat ovat olleet hyvin lyhytkestoisia, yleensä noin kuukauden kestäviä työskentelytukia. Apurahat ovat olleet tärkeitä, mutta ne ovat olleet tekohengitystä musiikkialalla toimiville ihmisille. Kuten tutkimuksessa on selvinnyt, musiikkiala on kärsinyt pandemian tuomista rajoituksista erityisen paljon.

Tapahtumateollisuus on ainoa toimija yhteiskunnassamme, jonka perustuslaillinen oikeus elinkeinonharjoittamiseen on koronapandemian aikana kokonaan ja toistuvasti kielletty. Lisäksi tapahtumateollisuus on kärsinyt elinkeinotoiminnan voimakkaita rajoitteista jo pian yhdeksän kuukautta. (Tapahtumateollisuus ry 2020).

Rahallisten tukien lisäksi musiikintekijät kaipaavat tukea etenkin kansainvälisten kontaktien ylläpitämisessä, verkostoitumisessa ja oman brändinsä kehittämisessä. Digitaalisuus auttaa edellä mainituissa hyvin paljon, mutta tekijät tarvitsevat vielä lisää koulutusta ja tukea sen hyödyntämiseen.

Monet vastaajista haluaisivat oppia verkkoalustojen sekä muiden digitaalisten työkalujen käyttöä lisää, mutta kaipaavat siihen lisää koulutusta, kuten esimerkiksi verkkokursseja ja -koulutuksia. Työmotivaation puutteen takia monet vastaajista olivat sitä mieltä, että uusia tapoja on henkisesti raskasta opetella yksin.

5.1 Digitaalisten työkalujen kehittäminen ja ylläpitäminen

Maailman digitalisoituessa on myös muusikoiden pysyttävä mukana kehityksessä. Tämän tutkimuksen mukaan musiikintekijät ovat hyvin omaksuneet verkkotyöskentelyn, eikä sitä ole koettu vaikeana, mikä näyttää suuntaa sille, että digitaalisten alustojen kehittämistä on tärkeä jatkaa. Kannustammekin niin Music Finlandia kuin muita järjestöjä kehittämään digitaalisia työkaluja, sillä näemme digitaalisuuden ottavan yhä suurempaa roolia suomalaisten musiikintekijöiden arjessa. Tällä hetkellä tärkeimpiä työkaluja ovat verkkoalustat kuten Zoom. Yhteydenpito on tosin ollut takkuilevaa, ja esimerkiksi yhdessä soittaminen on koettu haastavana. Sävellystyötä on helpompi tehdä verkossa, koska se ei välttämättä vaadi livesoittoa. Olisi tärkeää tutkia verkkoalustojen maailmaa, ja tehdä yhteistyötä laadukkaiden palveluiden kanssa, jotta musiikintekijät voisivat luoda musiikkia tinkimättä sen laadusta. Etätyöskentely pandemian aikana ja sen jälkeen mahdollistavat moninaisia työmahdollisuuksia, kun fyysinen läsnäolo esimerkiksi ulkomailla ei ole enää tarpeellista.

5.2 Henkilömarkkinoinnin kehittäminen

Alan kasvava kilpailu edellyttää, että musiikintekijät saavat itselleen näkyvyyttä esimerkiksi sosiaalisen median kanavilla ja kyselyn vastauksista selvisi, että tarvetta

henkilömarkkinoinnin kehittämiseksi on. Yhtenä kehitysehdotuksena tilaaja voisi täydentää palveluitaan tarjoamalla markkinointiosaamista palveluna oman järjestönsä kautta muusikoille ja musiikin parissa muuten työskenteleville ammattilaisille. Näin vahvistetaan ja kehitetään omaa jo olemassa olevaa henkilöbrändiä, sekä luodaan yksi motivaation lähde musiikintekijöille turvata oma näkyvyys alalla. Sosiaalinen media mahdollistaa paljon, mutta sen käyttäjämäärän vuoksi tuhansien profiilien sekaan hukkuu helposti. Koulutus voisi sisältää hyvin yksinkertaista opetusta siitä, kuinka esimerkiksi omaa sosiaalisen median kanavaa saa paremmin näkyville algoritmien muuttuessa jatkuvasti.

Osa koulutuksista voisi myös sisältää *kaupallisten yhteistöiden* ohjeistusta, eli vaikuttajamarkkinointiin syventymistä. Artistit tekevät yhä enemmän yhteistöitä eri brändien kanssa, koska ne ovat hyviä tulonlähteitä erityisesti nyt, kun esiintymiset ovat peruuntuneet ja tulevaisuus vaikuttaa epämääräiseltä. Kaupalliset yhteistyöt voivat olla hyvinkin pitkäkestoisia ja näin turvata vaikuttajalle tasaista tuloa. Yhteistyö brändin kanssa voi olla artistille tietoista artisti-imagon rakennusta ja toimivampi tapa tuoda esille uusia puolia itsestään. (Ylä-Anttila 2019). Esimerkiksi Warner Music Finland perusti tiimin, Brand & Artist Services, joka tekee töitä ainoastaan artistien kaupallisten yhteistyösopimusten parissa. Warner Music Finlandin kaupallinen johtaja Ville Ahtiainen kertoo, että pelkästään alkuvuonna 2019 tehtyjen markkinointiyhteistyösopimusten arvo lähenteli ennätyslistää miljoonaa euroa. (Ylä-Anttila 2019).

5.3 Kansainvälisten kontaktien ylläpitäminen

2000-luvun alkupuolella suomalaiset artistit alkoivat menestymään kansainvälisesti. Tunnetuimmat suomalaiset artistit ulkomailla ovat esimerkiksi Darude (kappaleella “Sandstorm”), The Rasmus (“In the Shadows”) sekä Jean Sibelius. Tällä hetkellä ulkomailla tunnetuimpiin suomalaisiin artisteihin kuuluu Alma. Suuria suomalaisia menestys kappaleita ei ole 2000-luvun alkupuolen jälkeen juuri enää saavutettu (Pekari 2015). “Musiikkia julkaistaan hirveästi. Ongelma on se, miten musiikki nykyään löydetään” (Pekari 2015).

Suomalaiset tekijät tarvitsevat tukea alan keskeisiltä toimijoilta. Music Finlandin musiikkivientityö on ollut hedelmällistä, sillä monet suomalaiset säveltäjät ja sanoittajat tekevät Music Finlandin kautta järjestettyjen biisileirien kautta laajalti yhteistyötä esimerkiksi Japaniin ja Koreaan. Tätä toimintaa tulee yhä kehittää ja ylläpitää.

Kyselymme vastausten perusteella moni musiikintekijä koki, että yhteydet ulkomaille olivat pandemian aikana kärsineet, koska pandemia on ravistellut koko maailmaa. Music Finlandin järjestämien biisileirien kaltaisia tapahtumia tulisi siis jatkossa kehittää ja edistää, sillä yksittäisten tekijöiden voi olla kriisin keskellä hyvin haastavaa saada yhteyksiä takaisin, saati luotua uusia sellaisia.

5.4 Musiikintekijöiden yhteinen sovellus

Kyselyn vastausten perusteella aloimme pohtimaan, mille olisi tarvetta ja mitkä ovat ne asiat, joita tekijät kaipaavat eniten. Aidot kontaktit, yhteisöllisyys sekä inhimillinen kanssakäyminen ovat asioita, joihin tulisi kiinnittää enemmän huomiota. Tutkimusta tehdessä syntyi idea sosiaalisesta sovelluksesta, jossa musiikintekijät voisivat löytää itselleen sopivia matcheja, saada uusia ystäviä, kollegoita sekä vaikkapa bändikavereita.

Sovelluksen idea on hieman tunnetun Tinder-deittisovelluksen tapainen, mutta ilman romanttista kontekstia. Se olisi suuri musiikintekijöiden verkkoyhteisö. Ajatuksemme olisi, että sovellus löytää henkilölle sopivat matchit sen perusteella, mitä käyttäjä on profiiliinsa laittanut. Profiilia luodessa käyttäjät vastaavat hyvin tavallisiin kysymyksiin, kuten mikä on lempiruokasi, lempielokuvasi, suosikkibändisi kuten myös oma paikkakunta, ikä, musiikkigenret jne ilmoitetaan. Mielestämme tuollaisiin ”tavallisiin” kysymyksiin vastatessa käyttäjät voivat löytää oikeasti oman henkisiä ihmisiä, eli sellaisia, kenen kanssa voisi ystäväystyä muutenkin. Tämä tuo sovellukseen aitous. Sovellus sitten löytää käyttäjille match-ehdotuksia. Toki käyttäjä voi myös itse selailta muiden käyttäjien profiileita ja lähettää kaveripyynnöitä. Sovelluksen idea on antaa käyttäjille mahdollisuuksia tutustua muihin tekijöihin, rentoutua, viihtyä sekä pitää hauskaa. Siellä voisi mahdollisesti olla myös pelejä, joita voisi pelata matchien kanssa, keskustelufoorumeita, soittimien myynti- ja ostopalstoja ja vaikka mitä. Suuri musiikintekijöiden verkkoyhteisö. Sovellukseen voisi myös perustaa ryhmiä (esim.

bändit ja muut kollaboraatiot), vaikkakin sovelluksen idea on vain saattaa ihmisiä yhteen.

Yhtä lailla kuin Instagram, Tinder ja Facebook ovat vakiinnuttaneet asemansa ihmisten elämässä, uskomme, että tämänkaltainen musiikintekijöiden sovellus voisi myös jäädä pysyväksi osaksi arkeamme. Jos koronan kaltainen uusi viruspandemia tai muu katastrofi iskee maailmalla, tämänlainen sovellus voisi olla pysyvä ja jonkinlainen turva musiikintekijöiden keskuudessa. Vaikka emme näe toisiamme, pidämme silti yhtä.

6 LOPUKSI

Opinnäytetyö käsitteli musiikintekijöiden tilannetta ja työskentelyä koronapandemian aikana, mutta uskomme, että monet esiin nousseet uudet työkalut, kuten verkkoalustat, ovat tulleet jäädäkseen osaksi musiikintekijöiden arkea. Suosittelemme että järjestöt panostaisivat verkkoalustojen sekä digitaalisten tapahtumien kehittämiseen myös tulevaisuudessa. On selvää, että järjestöjen merkitys on kasvanut koronapandemian aikana, vaikka edelleen harva musiikintekijä kuuluu mihinkään ammattiliittoon.

” Täytyy lisätä myös se, että heti kun tämä tilanne alkoi, niin me ennakoimme ja teimme oman analyysin siitä, minkälaista tukea jäsenet saattaisivat tarvita. Tällä ennakoinnilla tulimme tulokseen, että tässä tullaan tarvitsemaan sekä taloudellista että henkistä tukea. Aloitimme asioiden valmistelemisen, ja me lisäsimme jäsenpalveluihimme normaalia enemmän terapiatäsmätunteja ja käänsimme kaikki kivet sen eteen, että musiikintekijöiden rahasto pystyi jakamaan enemmän rahaa tekijöille, kuin alun perin oli suunniteltu.” (Toivonen 2020)

Kun esimerkiksi Sähköalojen ammattiliittoon kuuluu 33 336 jäsentä, Suomen Musiikkojen liittoon kuuluu vain 3 605 jäsentä (SAK 2020). Tämä saattaa hyvin johtua musiikkialan erikoisesta luonteesta ja siitä, että musiikki edelleen mielletään enemmänkin harrastuksena, kuin vakavasti otettavana ammattina.

“Korostaisin tässä kohtaa erityisesti sitä, että musiikkiala tarvitsee yhteisen äänen. Yksi tietolähde, yksi puhuja. Se on sellainen asia, joka musiikkialan tu-

lee selvittää tämän kaiken jälkeen. Musiikkialan tulisi olla varautuneempi tulevaisuudessa mahdolliseen samankaltaiseen kriisiin, juuri tässä yhteiskunnallisessa mielessä sekä lobbaus mielessä” (Toivonen 2020)

Kuitenkin koronapandemian aikana on tullut selväksi, että kulttuurialoilla on merkittävä osa, 3,6 prosenttia, Suomen bruttokansantuotteesta ja se työllistää enemmän ihmisiä kuin esimerkiksi matkailu- ja ravintola-ala (Tilastokeskus 2018).

Kuten tutkimuksesta selvisi, etätyön vakiintuminen on tuonut musiikintekijöille paljon uusia mahdollisuuksia. Tapahtumat, seminaarit, laulu- ja soittotunnit ja jopa konsertit voidaan järjestää verkossa, emmekä ole enää yhtä lailla paikkakuntasidonnaisia, kuin aiemmin.

Olisi mielenkiintoista tehdä jatkotutkimusta musiikintekijöiden verkkotyöskentelystä normaalimpana ajankohtana. Ovatko digitaaliset työkalut omaksuttu osaksi omaa arkea, ja onko digitaalisuus tuonut uusia mahdollisuuksia musiikintekijöiden verkostoitumiseen ja yhteisöllisyyteen?

Vaikka digitaalisuus ja alustojen kehittäminen edistyy koko ajan onneksi kovaa vauhtia, toivomme, että järjestöt ja liitot omalta osaltaan todella panostaisivat digitaalisuuden kehittämiseen. Suurena haasteena verkkoalustoissa on ollut latenssi, eli viive, joka vaatii kehitystä. Jos viivettä saataisiin tehokkaammaksi, esimerkiksi yhdessä soittaminen olisi mahdollista verkon välityksellä, eikä vaatisi fyysistä läsnäoloa.

Yksi haasteista on se, kuinka tavoittaa mahdollisimman monia musiikintekijöitä Suomessa. Usein työmme luonteeseen kuuluu omat sosiaaliset verkostot ja kontaktit, ja töitä saa usein tuttujen ja kollegojen kautta. Kuinka monet hyvin lahjakkaat, uraansa aloittelevat tekijät saisivat jalkaa oven väliin yhä paremmin? Koronapandemia eristi tuntemattomampia tekijöitä entisestään, vaikkakin kyselymme tuloksissa näkyi selvästi laajentuneet verkostot, sekin digitaalisten tapahtumien ja yhteisöjen kautta.

Toinen pääteema joka tutkimuksessamme nousi eteen, on musiikintekijöiden ansaintalogiikka. Tilanne on huolestuttava ja henkisesti kuormittava, koska sen lisäksi että tulot tippuvat, myöskään mitään työttömyystukea ei tule. Joten, on selvää, että musiikkia ei ymmärretä valtiollisella tasolla ammatiksi.

Tekijänoikeusjärjestö Teosto Ry on jo pitkään ajanut lakimuutosta siihen, että myös freelancer -muusikot saisivat työttömyyskorvausta ja että tekijänoikeustulot kerryttäisivät musiikintekijöille etuuksia, kuten esimerkiksi äitiysrahaa. Tällä hetkellä tekijänoikeustulot leikkaavat työttömyystukia, mutta yhtäaikaisesti ne ei kuitenkaan kerrytä mitään etuuksia (Teosto 2020). Kyselymme vastausten perusteella iso osa vastaajista jäi ilman mitään työttömyyskorvausta, koska heidät katsotaan yrittäjiksi sen perusteella, että he ovat työttömäksi jäätyään harjoitelleet omaa soitinta tai säveltäneet muuten vain.

On huomionarvoista, että musiikkialan ja koko kulttuurialan merkitys on kasvanut koronaviruspandemian aikana. Tämä näkyy esimerkiksi kulttuuriministeri Annika Saarikon Helsingin Sanomille antamassa haastattelussa kulttuurialan huolestuttavasta tilanteesta. Epäkohta musiikintekijöiden työttömyyskorvauksessa on viimein todella noussut pintaan, vaikka sitä on pyritty muuttamaan jo vuosia (Teosto 2020). On ensimmäistä kertaa hyvin todennäköistä, että musiikintekijöiden työttömyyskorvausta koskeva lakimuutos toteutuu lähivuosina.

Tutkimustulosten perusteella maailma on digitaalisuuden myötä pienentynyt ja se on tuonut paljon mahdollisuuksia musiikintekijöille. Vaikka koronapandemia on ollut ehkä yksi meidän sukupolvemme merkittävimmistä kriiseistä, vastaajat näkivät siinä myös paljon hyvää. Digitaalisuus on tuonut uusia mahdollisuuksia osallistua musiikkialan tapahtumiin, joihin ei muutoin pääsisi osallistumaan, omaa musiikkia on saanut kuuluviin omien live-stream keikkojen ansiosta ja eristäytyminen toi pintaan tärkeitä kysymyksiä omasta hyvinvoinnista.

Kansainvälisyys nousi ihan viimeisenä pintaan kaikista teemoista. Ymmärrys kansainvälisten yhteyksien tärkeydestä avautui koko ajan enemmän mitä valmiimmaksi oppinäytetyö tuli. Oli hyvä, että saimme sen yhdeksi konkreettiseksi kehittämisen arvoiseksi ideaksi tilaajalle.

Tutkimuksemme olisi voinut olla vielä laajempi, vaikka olimmekin hyvin tyytyväisiä otanta määrään. Olisimme voineet saada syvempää katsausta tilanteeseen musiikintekijöiden sekä alan järjestöjen haastatteluilla, ja ajoittamalla haastattelut pidemmälle aikavälille. Sillä yhtä lailla kuin koronapandemian tilanne elää miltei päivittäin, myös musiikintekijöiden tilanne on varmasti tällä hetkellä jo hieman erilainen, kuin esimerkiksi kesällä. Muotoilisimme kyselyn kysymyksiä eri tavalla nyt. Esimerkiksi

pandemian vaikutukset työhösi kysymys olisi voitu jakaa vaikka kahteen tai kolmeen tarkentavaan kysymykseen. Lisäisimme syventävimpiä kysymyksiä tulonmenetyksistä ja tuista. Olisimme saaneet kattavampaa informaatiota, jos olisimme lisänneet kyselyyn maininnan mahdollisesta lisähaastattelusta. Vastaajalla olisi täytynyt olla mahdollisuus jättää yhteystiedot lisäkysymyksiä varten.

Toivomme myös, että järjestöt olisivat tulevaisuudessa yhteistyössä keskenään yhä aktiivisemmin voidakseen taata yhden yhteisen äänen musiikkialalla, joka olisi yhteydessä päättäjiin. Näin musiikintekijät voivat keskittyä vain itse musiikin luomiseen ja ovat paremmin valmistautuneita vastaavien kriisien kohtaamiseen.

LÄHTEET

Anttila, Hanna 2020. Korona vie tänä vuonna lähes kolmanneksen musiikkialan tuloista. STT 3.11.2020 Viitattu 29.11.2020.

<https://www.savonsanomat.fi/uutissuomalainen/3151264>

Cupore 2019. Taiteen ja kulttuurin barometri. Viitattu 11.12.2020. https://www.cupore.fi/images/tiedostot/2020/taiteen_ja_kulttuurin_barometri_2019.pdf

Facebook, Facebook Live esittely, <https://www.facebook.com/formedia/solutions/facebook-live> Viitattu 12.10.2020

Hakala 2020. Valmiuslain käyttöönottoaminen koronavirustilanteessa, viitattu 17.8.2020. https://www.eduskunta.fi/FI/naineduskuntatoimii/kirjasto/aineistot/kotimainen_oikeus/LATI/Sivut/valmiuslain-kayttoonottaminen-koronavirustilanteessa.aspx

Hirsjärvi, Sirkka & Hurme, Helena (2000) Tutkimushaastattelu: teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Yliopistopaino

Keikalla.fi 2020. Stream-alusta. Viitattu 16.10.2020. <https://www.keikalla.fi/>

Kivelä, Satu 2015. Suomen suosituin muusikko ulkomailla ei ole Isac Elliot eikä Sunrise Avenue - vaan Jean Sibelius. YleX 21.7.2015. Viitattu 25.11.2020. <https://yle.fi/aihe/artikkeli/2015/07/21/suomen-suosituin-muusikko-ulkomailla-ei-ole-isac-elliott-eika-sunrise-avenue>

Komonen Oona 2020. Kun koronapandemia vei muusikolta työt, päätti Juho Kanervo hankkia toisen ammatin, eikä hän ole ainoa: Ruotsissa joka kolmas muusikko harkitsee alan vaihtoa. Helsingin Sanomat 4.9.2020. Viitattu 16.10.2020. <https://www.hs.fi/kulttuuri/art-2000006622889.html>

Laaksonen Seppo 2013. Nettikyselyt ovat nykyaikaa. Kansantaloudellinen aikakauskirja 109, 4/2013, 541. Viitattu 19.10.2020. https://www.taloustieteellinenyhdistys.fi/wp-content/uploads/2014/09/KAK4_2013_laaksonen.pdf

Lappi, Ilkka 2020. Keikalle: Vilkkumaa jo keskikesässä. 5.6.2020. Kaupunkimedia Aamuset. Viitattu 11.12.2020

<https://www.aamuset.fi/artikkeli/4971737/Keikalle+Vilkkumaa+jo+keskikesassa>

Mankkinen, Jussi 2020. JVG tähdittää Vappua uuden teknologian avulla - mallia otettu Fornite-pelistä. 30.4.2020. YLE Uutiset. Viitattu 10.10.2020. <https://yle.fi/uutiset/3-11330068>

Maslow, A. H. (1943). A theory of human motivation. *Psychological Review*, 50(4), 370–396

Mieli Ry 2020. Huoli koronaviruksesta näkee Kriisipuhelimessa sekä Sekaisin-chatissa. Viitattu 20.9.2020. <https://mieli.fi/fi/huoli-koronaviruksesta-naekyy-kriisipuhelimessa-ja-sekasin-chatissa>

Music Finland 2020. Musiikkialan kriisi-ja-elvytyspaketti. Viitattu 12.10.2020. <https://musicfinland.fi/fi/kuulumisia/musiikkialan-kriisi-ja-elvytyspaketti>

Music Finland 2020. Musiikkialan tilannekuva 2020 päivitty, korona vie elävän musiikin arvosta noin 70 prosenttia. Viitattu 21.9.2020. <https://musicfinland.fi/fi/tutkimukset/musiikkialan-tilannekuva-2020-paeivitty-korona-vie-elaevaen-musiikin-arvosta-noin-70-prosenttia>

Music Finland 2020. Musiikkialan tilannekuva 2020 päivitty, tuet ja avustukset taasoittavat alan tulonmenetyksiä. Viitattu 12.12.2020. <https://musicfinland.fi/fi/tutkimukset/musiikkialan-tilannekuva-2020-paeivitty-lokakuu>

Music Finland 2020. Tukihaku. Viitattu 12.10.2020 ja 14.11.2020. <https://musicfinland.fi/fi/palvelut/tukihaku>

Music Finland 2020. Fast Track-musiikinvientiohjelmaan seitsemän yritystä-myös muita tukia on jaettu. Viitattu 5.12.2020. <https://musicfinland.fi/fi/kuulumisia/fast-track-musiikkivientiohjelmaan-valittiin-seitsem%C3%A4n-musiikkialan-toimijaa-my%C3%B6s-muita-tukia-on-jaettu-t%C3%A4n%C3%A4-vuonna>

Music Finland 2020. Lähes 50 vientihankkeelle myönnettiin poikkeusolojen musiikkivientitukea. Viitattu 13.12.2020. <https://musicfinland.fi/fi/kuulumisia/laehes-50-yriykselle-jaettiin-poikkeusolojen-musiikkivientitukea>

Musiikin Edistämisseätiö 2020. Eri tukimuotojen yleiset ohjeet. Viitattu 15.10.2020. <https://www.musiikinedistamissaatio.fi/hae-tukea>

Muusikkojen liitto 2020. Korona-apuraha 2. Viitattu 14.11.2020. <https://www.muusikkojenliitto.fi/korona-apuraha/>

Muusikkojen liitto 2020. Korona-apurahaa myönnetty yhteensä 437500 euroa. Viitattu 14.11.2020. <https://www.muusikkojenliitto.fi/korona-apurahaa-myonnetty-yhteensa-437500-euroa/>

Muusikkojen liitto 2020. Musiikki & Median päättäjäpaneeli keskusteli musiikkialan tulevaisuudesta. Viitattu 17.10.2020. <https://www.muusikkojenliitto.fi/musiikki-median-paattajapaneeli-keskusteli-musiikkialan-tulevaisuudesta/>

Muusikkojen liitto 2020. Muusikkojen liiton korona-apuraha haettavaksi 3. kesäkuuta. Viitattu 14.10.2020 https://www.muusikkojenliitto.fi/muusikkojen-liiton-korona-apuraha-haettavaksi-3-kesakuuta/?fbclid=IwAR1cmYNg_FDRb_CqEga-MuH_fwq3jA86krMedAGbsvoiKSeelU5j3LZPVclY

Näpärä, Liisa. Haastattelun lajityypit. 12.4.2017. Viitattu 15.11.2020. <https://spoken.fi/2180/>

Ojasalo, Moilanen, Ritasalo 2015. Kehittämistyön menetelmät. 4 painos. Helsinki: Sanoma Pro.

Opetus- ja kulttuuriministeriö kulttuuri- ja taidepolitiikan osasto. Koronapandemian vaikutukset kulttuurialalla. Raportti kyselyn vastauksista. Valtioneuvoston julkaisuja 2020:14.

Paasivaara Juhani; Nikkilä Leena (2010) Yhteisöllisyydestä työhyvinvointia. Helsinki: Kirjapaja

Poliisi 2020a. Poliisi on aloittanut valvonnan Uudenmaan rajalla keskiyöllä. Viitattu 17.8.2020. https://www.poliisi.fi/helsinki/tiedotteet/1/o/poliisi_on_aloittanut_valvonnan_uudenmaan_rajalla_keskiyolla_katso_30_tarkistuspisteen_sijainti_88903

Poliisi 2020b. Poliisi lopettaa Uudenmaan maakuntarajan ylittävän liikenteen valvomisen välittömästi. Viitattu 17.8.2020. https://www.poliisi.fi/helsinki/tiedotteet/1/o/poliisi_lopettaa_uudenmaan_maakuntarajan_ylittavan_liikenteen_valvomisen_valittomasti_89392

Riihinen, Elina 2020. Anna Puu mainostaa kahvia, ja Vesala meikkejä, ja se voi tuntua väärältä, mutta artistilla ei ole aina vaihtoehtoja. Helsingin Sanomat 12.9.2020. Viitattu 16.10.2020. <https://www.hs.fi/paivanlehti/12092020/art-2000006632808.html>

Saha, Hannu 2020a. Erityistyöskentelytuki yksityishenkilölle tai yhtyeille/työryhmille. Musiikinedistämissäätiö. Viitattu 30.11.2020. <https://www.musiikinedistamissaatio.fi/artikkelit/erityistyoskentelytuki-yksityishenkiloille-tai-tyoryhmille>

Saha, Hannu 2020b. Musiikinedistämissäätiön erityistyöskentelytukea jaettiin 532.031,00 euroa. Viitattu 30.11.2020. <https://www.musiikinedistamissaatio.fi/artikkelit/erityistyoskentelytuki-yksityishenkiloille-tai-tyoryhmille>

Saha Hannu 2020c. Muusikot ja musiikintekijät-Erityistyöskentelytuella jatkoa-haku-aika 12-19.6.2020. Viitattu 30.11.2020. <https://www.musiikinedistamissaatio.fi/artikkelit/muusikot-ja-musiikintekijat-erityistyoskentelytuella-jatkoa-haku-12-19-6-2020>

Sirén, Vesa 2020. Kulttuuriministeri Annika Saarikko myöntää, että kulttuuria on kuritettu pandemian aikana epäreilulla tavalla. 9.12.2020. Helsingin Sanomat. Viitattu 11.12.2020. <https://www.hs.fi/kulttuuri/art-2000007669394.html?fbclid=IwAR1Uyv4xRHH9Pu96-Z5CN1io4mom25788z1QfBA3WsPsn2Lr-N8lpjyWahI>

Suomen Musiikintekijät 2020. Ohjeita ja neuvoja musiikkialan toimijoille koronavirukseen liittyen. Viitattu 13.10.2020. <https://musiikintekijat.fi/ajankohtaista/uutiset/ohjeita-ja-neuvoja-musiikkialan-toimijoille-koronavirukseen-liittyen/>

Suomen Musiikintekijät 2020. Luovan työntekijä, allekirjoita adressi: Ennen työttömyyskautta kertyneet tekijänoikeuskorvaukset eivät saa leikata työttömyyskorvausta. Viitattu 11.12.2020. <https://musiikintekijat.fi/ajankohtaista/uutiset/luovan-tyontekija-allekirjoita-adressi-ennen-tyottomyyskautta-kertyneet-tekijanoikeuskorvaukset-eivat-saa-leikata-tyottomyyskorvausta/>

Suominen, Saija 2018. Suhtautuminen tanssikiellon kumoamiseen sotien jälkeisessä Suomessa. Turun yliopisto. Kulttuurihistoria. Pro gradu. Viitattu 25.9.2020. https://www.utupub.fi/bitstream/handle/10024/145410/Suominen_Saija_progradu.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Taike 2020. Säätiöiltä ja ministeriöltä yhteensä miljoonien hätäapu kulttuurikentän ahdinkoon – rahoitus jaetaan Taiken kautta. Viitattu 30.11.2020. <https://www.taike.fi/fi/uutinen/-/news/1307164>

- Taike 2020. Jakoi luoville aloille korona-apurahoja 8,7 miljoonaa. Viitattu 13.12.2020. <https://www.taike.fi/fi/uutinen/-/news/1316227>
- Taiteilijoiden tili ja lakiasiantoimiston juristin Henri Niemisen haastattelu. 21.10.2013. Viitattu 11.12.2020. <https://musiikintekijat.fi/artikkeli/musiikintekijan-sosiaalietuudet-ja-niiden-puuttuminen/>
- Tapahtumateollisuus Ry 2020. Tapahtuma-alan toimialatutkimus. Viitattu 14.9.2020. https://www.tapahtumateollisuus.fi/wp-content/uploads/2020/09/Tapahtumateollisuuden-toimialaraportti-2020_osa-2_high.pdf
- Teosto 2020. Teoston koronatukea voi hakea 6.11 asti. Viitattu 14.11.2020. <https://www.teosto.fi/teoston-koronatukea-voi-hakea-6-11-asti/>
- Telia Finland 2020. Etätyö: Leevi Lehikoinen. Viitattu 11.12.2020. <https://www.youtube.com/watch?v=BpwUH2Q7xog&feature=youtu.be>
- Terveyden ja hyvinvointilaitos 2020a. Kiinassa todetut keuhkokuumeetapaukset mahdollisesti koronaviruksen aiheuttamia. Viitattu 17.8.2020. <https://thl.fi/fi/-/kiinassa-todetut-keuhkokuumeetapaukset-mahdollisesti-koronaviruksen-aiheuttamia>
- Terveyden ja hyvinvointilaitos 2020b. Matkailijalla todettu koronavirustartunta Lapin keskussairaalassa. Viitattu 17.8.2020. <https://thl.fi/fi/-/matkailijalla-todettu-koronavirustartunta-lapin-keskussairaalassa>
- Terveyden ja hyvinvointilaitos 2020c. Koronavirustartunnan voi nyt saada useista maista – epidemian alkua Suomessa pyritään hidastamaan. Viitattu 17.8.2020. <https://thl.fi/fi/-/koronavirustartunnan-voi-nyt-saada-useista-maista-epidemian-alkua-suomessa-pyritaan-hidastamaan>
- Töttö, Pertti (2004) Syvällistä ja pinnallista. teoria, empiria ja kausalisuus sosiaalitutkimuksessa. Tampere: Vastapaino
- Valtioneuvosto 2020. Valmiuslain käyttöönottoasetukset eduskunnalle. Viitattu 17.8.2020. <https://valtioneuvosto.fi/-/10616/valmiuslain-kayttoonottoasetus-eduskunnalle>
- Vähäsarja, Sari 2020. Kauneimmat joululaulut menee tänä vuonna uusiksi - se voi tarkoittaa myös lisää uudenlaisia tilaisuuksia. 6.11.2020. YLE Uutiset. Viitattu 11.12.2020. <https://yle.fi/uutiset/3-11630457>

Ylä-Anttila, Aleksi 2019. Artistit eivät enää vieroksu brändiyhteistöitä - Ellinoora: “Ensivaikutelma on todella tärkeä”. Markkinointi & Mainonta. 22.3.2019. Viitattu 25.11.2020 <https://www.marmai.fi/uutiset/artistit-eivat-ena-vieroksu-brandiyhteistyota-ellinoora-ensivaikutelma-on-todella-tarkea/3565a134-aa64-33d3-ab8d-ea68d007490c>

Zoom. Zoom Rooms. Viitattu 12.10.2020. <https://zoom.us/zoomrooms>

HAASTATTELUT

Toivonen, Aku 2020. Asiantuntijahaastattelu. 30.10.2020. Suomen Musiikintekijät Ry.

LIITTEET

LIITE 1.

KYSELY

TAUSTAKYSYMYKSET

1. Ikä?

2. Asuinpaikka?

3. Sukupuoli?

Nainen

Mies

Muu

4. Ansaitsetko musiikilla pääelantosi?

Kyllä

En

Osittain

5. Musiikkigenre, jota edustat? (Voi olla monia)

6. Työnantaja (Voit valita useamman)

Levy-yhtiö

Kustannusyhtiö

Itsenäinen

Muu, mikä?

7. Työskenteletkö myös kansainvälisesti?

Kyllä

En

TYÖSKENTELEY

8. Koronapandemia on vaikuttanut musiikkialaan rajusti. Miten se on vaikuttanut sinun työhösi? (Voit valita useamman)

Minulta on peruuntunut esiintymisiä

Minulla on tulonmenetyksiä

Vaikuttanut henkiseen hyvinvointiini negatiivisesti

Vaikuttanut henkiseen hyvinvointiini positiivisesti

Ei ole vaikuttanut työhöni

Tuonut uusia projekteja (positiivista)

Aiempaa enemmän töitä

Selitä vapaasti

9. Miten olet työskennellyt korona-aikana?

Verkossa

Livesessioissa

Sekä-että

Muuten, miten?

10. Oletko aiemmin tehnyt töitä verkossa?

Kyllä

En

Joskus

En, enkä tee nytkään

11. Onko verkossa työskentely helppoa?

1 2 3 4 5

Erittäin vaikeaa Erittäin helppoa

12. Minkälainen työmotivaatio sinulla on ollut koronapandemian aikana?

1 2 3 4 5

Ei yhtään motivaatiota Hyvin motivoitunut

13. Oletko tehnyt korona-aikaan enemmän töitä kuin ennen?

Enemmän

Vähemmän

Saman verran kuin ennen

14. Oletko omaksunut uusia työskentelytapoja koronan aikana?

Kyllä, mitä?

Ei

VERKOSTOITUMINEN JA YHTEISÖLLISYYS

15. Onko yhteistyö ja/tai verkostoituminen mielestäsi lisääntynyt musiikkialalla koronan aikaan?

Kyllä

Ei

Pysynyt samana

16. Oletko kokenut musiikkikentällä yhteisöllisyyttä koronan aikaan?

1 2 3 4 5

En ollenkaan Hyvin paljon

17. Jos työskentelet kansainvälisesti, miten työskentely on sujunut?

Lyhyt kommentti

18. Pitäisikö verkostoitumiseen kehitellä uusia tapoja?

Kyllä

Ei

Kyllä, esimerkiksi

En osaa sanoa

19. Oletko tehnyt online-biisileirejä koronan aikana?

En

Kyllä, kotimaassa

Kyllä, ulkomailla

Kyllä, kotimaassa sekä ulkomailla

21. Oletko omaksunut uusia työskentelytapoja koronan aikana?

Kyllä, lähipiiriltä

Kyllä, levy-yhtiöltä

Kyllä, kustantajaltani

Muu, mikä?

En

22. Jatkaisitko uusien työskentelytapojen ylläpitämistä myös tulevaisuudessa?

Kyllä

En

En osaa sanoa

23. Voiko mielestäsi verkossa työskennellä yhtä laadukkaasti kuin ns. aidossa tilanteessa?

Kyllä

Ei, miksi?

En osaa sanoa

LIITE 2.

HAASTATTELU

Aku Toivonen Suomen Musiikintekijät Ry

Kysymykset:

- Millaista tukea musiikintekijät ovat hakeneet teiltä koronapandemian aikana? Rahallista, henkistä, minkälaista?
- Oletteko koronapandemian aikaan saaneet jäsenistöltä jotain erityisiä toiveita tai kehitysehdotuksia toimintaanne liittyen?
- Onko esimerkiksi yhteiselle tekemiselle, verkkokursseille, verkkotapaamisille tms ollut kysyntää? Oletteko huomanneet, että tekijöiden olisi ollut vaikea orientoitua ns. uusiin, digitaalisiin tapoihin?
- Oletteko saaneet palautetta jo järjestetyistä etätapaamisista?
- Onko ilmennyt mitään uusia tarpeita mihinkä ei vielä olla pystytty tarjoamaan ratkaisua?
- Onko Suomen Musiikintekijät Ry:llä kehitetty uusia konsepteja tai tullut mieleen kehitysehdotuksia avuksi musiikintekijöille kriisin keskellä?
- Paljon puhutaan tapahtuma-alan ahdingosta, mutta onko mielestäsi Musiikintekijöitä, biisinkirjoittajia huomioitu tarpeeksi yleisessä keskustelussa? Jos ei, niin miten tätä voisi edistää?
- Onko Musiikkialan kriisi- ja elvytyspaketti edennyt mihinkään? Ovatko päättäjät olleet aktiivisia sen suhteen?

- Yleisiä kommentteja, haastateltavan yleistä näkemystä koko tilanteeseen. Miten hän on kokenut tämän kriisin ja missä hänen mielestään voisi tehdä paremmin/eri tavalla jos kyseinen tilanne tulee vastaan uudestaan tulevaisuudessa.

LIITE 3.

Tilaaajan kommentti opinnäytetyöstä

Työn rakenne on minusta hyvin selkeä ja se on siksi helppo lukea. Sinänsä oli ihana lukea myös näistä positiivisista ajatuksista, joita kyselyssä oli tullut esille. Omassa työssäni ja muissa kyselyissä korostuvat lähinnä huoli ja harmi, ja se on ihan ymmärrettävääkin, että juuri ne joihin tilanne on pahimmin iskenyt vastaavat Music Finlandin kyselyihin. Sikäli tämä on tosi arvokasta tietoa ja juuri sellaista, joka voi oikeasti myös voimaannuttaa ja viedä eteenpäin myös tässä tilanteessa – ja kertoo kuten tuossa analyysissäni tulee ilmi, juuri siitä alan sosiaalisuudesta ja yhteisöllisyydestä, mitä ei koronakaan ole päässyt lopulta tuhoamaan.

Merja Hottinen

Tutkimuspäällikkö

Music Finland Ry